

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3 — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2 — Telefon št. 190.
Računi pri post. lek. zavodih: Ljub-
ljana št. 11842, Praha číslo
75100, Viena št. 105241.

JUTRO

Naročnina česa mesečno 25 — Din.

za inozemstvo 40 — Din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon

št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Maribor, Aleksandrova cesta 13. Te-

lefon št. 2440 (ponoči 2582).

Celje, Kocenova ul. 5. Telefon št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po

tarifu.

Znatno omiljenje davčnih bremen

Zemljiški davek bo znižan za 140 milijonov Din — Odpis davčnih zaostankov — Druge važne izpremembe

Beograd, 16. marca. p. Narodna skupščina je prišla danes razpravo o važnih davčnih zakonih, ki jih je predložila vlada za olajšanje davčnih bremen. Gre za zakone, ki jih je predložila vlada, ki niso drugi ukrepi za omiljenje bremen gospodarske krize, predvsem pa za olajšanje položaja kmetijskega prebivalstva.

Pred prehodom na dnevni red je doktor Hasanbegović, ki je predsedoval današnji seji, sporočil, da je prejelo predsedništvo Narodne skupščine od predsednika češkoslovaške republike g. Masaryka za čestitke povodom njegovega 82. rojstnega dne naslednjo zahvalo:

»Srčno se zahvaljujem za tople želje, ki ste mi jih sporočili ob priliki mojega rojstnega dne. Pošiljam iskrene pozdrave predstavnikom bratskega jugoslovskega naroda in od srca želim uspeha v energičnem delu za povzdigo naroda in konsolidacijo države.«

Narodni poslanci so sprejeli to zahvalo z dolgočasnimi ovacijami prezidentu Masaryku in češkoslovaškemu narodu.

Skupščina je nato prešla na dnevni red ter pričela razpravo o poročilu finančnega odbora, ki je proučil zakonski predlog o izpremembi in dopolnitvi zakona o katastru zemljišč, zakona o neposrednih davkih, zakona o davku na samce in zakona o davčni oprostitvi oseb z devetimi ali več otroki.

Po prečitani poročila finančnega odbora je imel finančni minister dr. Djordjević obširen ekskurz, v katerem je poudarjal, da je to eden izmed ukrepov, ki jih je in jih bo še izdala vlada, da bi olajšala davčna bremena in na ta način omilila vladajočo gospodarsko krizo. Po prvotnem načrtu vlade bi se bil moral znižati davek na čisti katastrski dohodek kmetijskega lonarstva za 20 odstotkov za vse kulture in razrede. Finančni odbor pa je predlagal izpremembo, ki jo je osvojila tudi vlada, da se namesto linearnega znižanja zniža za 20 odst. že odmerjeni osnovni in dopolnilni davek. Finančni efekt je v obeh primerih približno enak, psihološko pa je predlog finanč-

nega odbora boljši. Zaradi tega ga je vlada tudi osvojila. Znižanje zemljiškega davka bo znašalo okrog 140 milijonov Din.

Finančni minister je v svojem nadaljnjem govoru podrobno obrazložil tudi ostale zakonske izpremembe in med drugim naglasil, da je tudi v zakonu o davčni oprostitvi oseb z 9 ali več otroki izvedena važna izprememba. Dosedaj so uživali davčno oprostitve vsi davčni obvezniki ne glede na svoje premoženjsko stanje. Tako se je dogajalo, da so bili mnogi zelo premožni ljudje, ki so lastniki cele vrste podjetij, oproščeni državnih in samoupravnih davkov. Namen zakona pa je bil v prvi vrsti, da se pomaga revnejšim slojem in zato je sedaj zakon o davčnih oprostitvah izpremenjen tako, da bodo v bodoče oproščeni davka samo oni, ki nimajo večjih dohodkov od dobičkanosnih podjetij.

Napoved predvideva predloženi zakon odpis dolžnih davkov do konca leta 1928. Na eni strani gre tu za razbremenitev dolžnikov, na drugi strani pa se bo s tem olajšalo delo finančne uprave. Odpis dolžnih davkov bo fakultativen. Z zakonom se pooblašča finančni minister, da v vsakem posameznem primeru odloči, ali se davki odpisujejo ali ne. Finančni minister je prosil Narodno skupščino, naj ta za ves narod potreben in koristen zakon čim prej sprejme, tako kakor ga je predložila vlada in osvojil finančni odbor.

V imenu finančnega odbora je nato govoril se dr. Oton Gavrilović, ki je opozoril na vse dobre strani tega zakona in priporočal njegovo sprejetje. Razvila se je daljša debata, v kateri so govorili narodni poslanci dr. Mirko Ivandekić, Vojko Kurdović, Mihajlo Krstić, Miladin Lisavec, Ivan Dovežević in Milan Budisin. Vsi govorniki so poudarjali potrebo znižanja davčnih bremen in z zadoščenjem pozdravili ta predlog vlade, ki je s tem zopet pokazala vso dobro voljo, da pomaga žaljati kmetkemu prebivalstvu. Seja je bila nato zaključena in se bo razprava nadaljevala jutri.

Proračunska razprava v senatu

Včeraj se je pričela v plenumu senata načelna razprava o proračunu — Žalostne posledice prejšnjih režimov

Beograd, 16. marca. p. Na današnji seji senata se je pričela razprava o proračunu, ki bo trajala najbrže do 23. t. m., nakar bo odšel senat na velikonočne počitnice.

Po prečitani raznih prošnji in pritožb, o katerih bo razpravljaj pristojni odbor, je senat najprej izvolil v smislu izpremenjenega poslovnika namestnike članov stalnih odborov senata. Po prehodnem sporazumu v klubu se je vršila volitev z akklamacijo. Med drugimi so izvoljeni v verifikacijski odbor senator dr. Valentin Rožić, v administrativni in imunitetni odbor senator Ivan Hribar, v finančni odbor pa senator dr. Vladimir Ravnihar in dr. Valentin Rožić.

Nato se je pričela proračunska razprava. V imenu finančnega odbora senata je podal poročilo senator dr. Ljuba Tomišić, nakar je povzel besedo finančni minister dr. Djordjević, ki je v obširnem ekskurzu podal pregled sedanjega gospodarskega in finančnega položaja v državi in orisal umerne finančne in gospodarske politike vlade. V glavnem je ponovil svoja izjavanja ob priliki proračunske razprave v Narodni skupščini, o čemer je »Jutro« že obširno poročalo.

Po govoru finančnega ministra se je pričela načelna razprava in je prvi povzel besedo senator dr. Vlada Andrić, ki je imel daljši govor o jugoslovske ideji in o smericah jugoslovske državne in narodne politike. Bivši minister dr. Miloje Jovanović je obširno razpravljaj o problemu zadolževanja kmetov in poudarjal, da je treba to vprašanje čim prej rešiti. V sedanjih prilikah sicer ni mogoče, da bi se del dolgov kratkoma brisal, toda odplačevanje dolgov je treba urediti tako, da ne bodo ogrožena kmetstva posestva. Zigoseal je partizanstvo, ki je vladalo poprej in je opozarjal samo na primer dr. Koroševce vlade, ki je, čim je prišla na krmilo, odstavila na tisoče sposobnih ljudi, samo da je namestila svoje strankarske priistaše, ne da bi se pri tem ozirala na to, ali so sposobni za odgovorno delo, ki so je prevzeli. Skrajni čas je bil, da se je takemu početju napravilo konec. Rezultati sedanjega resnega in stvarnega dela se kažejo že na vseh poljih.

Nato je govoril se bivši minister doktor Oton Frankeš, ki se je bavil zlasti z agrarnim problemom, nakar je bila seja zaključena. Proračunska razprava se bo nadaljevala jutri.

Trgovinska pogajanja z Italijo

Zanimive informacije pariškega lista — Konkurenca med Jugoslavijo in Sovjetsko Rusijo — Sporazum bo v kratkem dosežen

Pariz, 16. marca. d. »Petit Parisien« objavlja obsežno poročilo svojega rimskega dopisnika o veliki aktivnosti italijanske vlade v trgovinski politiki. Po sklenitvi začasnega trgovinskega sporazuma s Francijo, je prišla Italija trgovinska pogajanja z Avstrijo, Nemčijo, Madžarsko in Španijo. Pogajanja so končala s sklenitvijo novih začasnih trgovinskih pogodb, takoj nato pa so se pričela trgovinska pogajanja s Sovjetsko Rusijo in Jugoslavijo.

Kar se tiče trgovinskih pogajanj z Jugoslavijo, naglašajo dopisnik v svojem poročilu, se vrše s ciljem, da bi se izboljšala trgovinska bilanca med obema državama.

Italija se pritožuje, da kupuje Jugoslavija kljub velikemu izvozu v Italijo — gre pred vsem za živino in les — drugo blago v drugih državah, a le malo v Italiji. Predlog, da bi se med Jugoslavijo in Italijo uvedel enak sistem, kakor obstoja med Rimom in Moskvo, je propadel, ker Jugoslavija ne more izravnati svojega izvoza z uvozom iz Italije. Zaradi tega bo nova trgovinska pogodba, o kateri se vrše sedaj pogajanja, zasnovana zopet na ključu o največjih ugodnostih. Za gotove vrste blaga pa bodo sklenjene obojestranske posebne ugodnosti, da se na ta način prepreči, da bi Rusija, ki v zadnji dobi stalno znižuje cene, ne spravila Jugoslavije v nevarnost, da podleže v tej konkurenčni borbi. List končno dodaja, da bo trgovinska pogodba z Jugoslavijo in s Sovjetsko Rusijo podpisana v najkrajšem času.

London, 16. marca. d. »Times« poročajo, da je evropska javnost poznanja med Italijo in Jugoslavijo sprejela z veseljem. Indirektno je bila zadovoljna tudi Francija, ki je

zaveznica Jugoslavije. Šele pred kratkim je Tardieu izjavil, da je treba delati za zboljšanje odnosov med Francijo in Italijo. Italija na to izjavo še ni odgovorila, vendar pa je na obeh straneh pokazala pripravljenost, da se praktično uveljavlja obipravljanje želja. Pričakovati je, da bo Italija sprejela vsak iskren francoski predlog.

Omejitev italijanskega uvoza

Beograd, 16. marca. AA. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine sporoča, da je italijanska vlada z naredbom z dne 22. februarja, ki je stopila v veljavo 7. marca, prenovljala uvoz naslednjih predmetov: porcelanskih izdelkov, usnjate obutve, poljskih pridelkov in ječmenovih proizvodov. Prepoved velja za vse države, ki nimajo z Italijo trgovinske pogodbe, ali pa ovirajo uvoz italijanskega blaga.

Dva nova važna zakona

Beograd, 16. marca. M. De... od 10. do 13.30 in popoldne od 16. do 18. se je vršila v ministrski sobi Narodne skupščine odnosa senata seji ministrskega sveta pod predsedstvom g. Petra Živkovića. Na seji je vlada razpravljaj o raznih prečih zadevah ter je med drugim sklenila predložiti dva nova važna zakona, in sicer zakon o zaščiti kmetov in zakon o višini obratne mere. Finančni odnosno pravosodni minister sta bila pooblašena, da po najvišjem odobrenju predložita ta dva zakonska načrta čimprej Narodnemu predstavništvu v zakonodajno rešitev.

PODUNAVSKI GOSPODARSKI NAČRT ZADEL NA VELIKE TEŽKOČE

Dr. Marinković odločno proti ožji gospodarski federaciji in preferenčnim pogodbam — Odgovor Nemčije na Tardieujev načrt

Ženeva, 16. marca. M. Francoski ministrski predsednik Tardieu je imel včeraj ves dan in skoro vso preteklo noč razgovore s predstavniki raznih držav o svojem načrtu za gospodarsko zblizanje podunavskih držav. Razpravljaj o tem zlasti s predstavniki Male antante, Avstrije in Madžarske, posvetoval pa se je tudi z zastopniki Italije, Anglije in Nemčije. Iz francoskih krogov se zatrjuje, da se je Tardieu v teku svojih razgovorov prepričal, da je izvedba načrta naletela na velike težkoče in da ni niti govora o tem, da bi se mogel načrt v doglednem času izvesti. Pojavljaj se se opet enake ovire, kakor dosedaj, še vselej, kadar se je poskušalo izvesti novo gospodarsko organizacijo Srednje Evrope.

Jugoslovenski zunanji minister dr. Marinković je Tardieuja obvestil, da Jugoslavija v nobenem primeru ne bi mogla sprejeti rešitve, ki bi oteževala plasiranje presežka jugosloven, agrarnih proizvodov. Zaradi tega je Jugoslavija proti predlagani ožji gospodarski federaciji, ki bi obsegala samo Avstrijo in Madžarsko ter Češkoslovaško. Iz istega razloga je Jugoslavija proti sklenitvi preferenčialne pogodbe, kakor je nameravana med Madžarsko in Avstrijo. Za Jugoslavijo je življenska važnost, da najde tržišča za svoje agrarne pridelke in smatra, da je sedanjí položaj v tem pogledu povoljniji nego bi bil, ako bi prišlo do ožje federacije s Češkoslovaško, Madžarsko in Avstrijo.

Pri razgovorih, ki jih je imel Tardieu, se je tudi izkazalo, da vlada veliko nasprotstvo med Italijo in Češkoslovaško. Italija je baš te dni uveljavljaj nove protemonistične ukrepe, naperjene proti Češkoslovaški in je s tem udarila češkoslovaški izvoz. Italija tudi zahteva sodelovanje Nemčije.

Anglija zavzema docela posebno stališče. Anglija smatra, da je katastrofa v Avstriji in na Madžarskem neizbežna, če ti dve državi takoj ne dobita finančne podpore. Zaradi tega se z angleške strani izraža želja, naj bi dala Francija Avstriji in Madžarski potrebne kredite, kar bi na drugi strani omogočilo Angliji, da umakne svoje v teh dveh državah naložene kapitale, ki so sedaj mrtvi. Anglija skuša za to pridobiti tudi Ameriko. Za Francijo pa je taka enostranska rešitev srednjeevropskega problema nesprejemljiva.

Razgovori se še nadaljujejo in Tardieu se predvsem trudi, da ustvari pogoje za sklicanje konference prizadetih podunavskih držav, to je Jugoslavije, Rumunije, Češkoslovaške, Avstrije in Madžarske. Po njegovi zamisli naj bi se te države najprej sporazumele med seboj, nakar bi se dalo sklepati o nadaljnjih korakih. Vsekakor pa postaja vse bolj jasno, da na skorajšnjo izvedbo Tardieujevega načrta zaenkrat še ni misliti.

Odmev ženevskih razgovorov

Pariz, 16. marca. d. Ženevski razgovori francoskega ministrskega predsednika Tardieuja o gospodarski zvezi podunavskih držav so vzbudili v političnih krogih veliko pozornost. Ves pariški tisk priznava odkrito, da so nastale pri reševanju tega problema velike težave. »Le Matine« navaja kot eno največjih težav dejstvo, da podunavske države ne morejo dobiti kreditov po nizkih obrestih, čeprav bi se moralo ravno vprašanje posojil rešiti čim prej. Ta težava se je pojavljaj že pred letom dni v Ženevi in je niso mogli premagati niti z ustanovitvijo mednarodne agrarne banke. V zadnjem času pa se je riziko za denar, naložen v podunavskih državah, le še povečal. Z obrestmi po 14 do 15 odstotkov pa bi podunavskim državam ne bilo seveda nič pomagano.

»Le Petit Parisien« opozarja tudi na težkoče sklicanja konference podunavskih držav. Italija in Nemčija se nista pristali plačevanje obresti mogoče samo v primeru, če bodo finančni odbor Društva narodov in lastniki bolgarskih vrednostnih papirjev dovolili olajšave. Guverner Narodne banke se je vrnil snoči iz Pariza, kjer se je pogajal z zastopniki upnikov. Takoj nato se je sestel ministrski svet, ki je sklepal na podlagi njegovega poročila, ali naj se zapadlo plačilo izvrši danes ali pa proglasi moratorij za inozemske dolgeve. Težkoče so nastale predvsem zaradi neugodnega položaja Narodne banke, katere devizni zaklad znaša samo 120 milijonov levov. Ministrski predsednik Mušanov je snoči izjavil glede na vesti, razširjene v inozemstvu, da bo Bolgarija proglasila moratorij, da ni Bolgarija niti pred finančnim odborom Društva narodov niti komu drugemu napovedala moratorija. Nasprotno, posredovanje pri finančnem odboru Društva narodov je imelo namen, da se dosežejo olajšave za plačevanje bolgarskih dolgov in na ta način prepreči moratorij za državne dolgeve.

Nemški načrt

Berlin, 16. marca. d. Državna vlada je s posredovanjem francoskega poslanika v Berlinu, Francoisa Ponceta, poslala francoski vladi odgovor na njeno noto o načrtu podunavske gospodarske federacije. Nemška vlada priznava v svojem odgovoru, da so podunavske države v resnici nujno potrebne podpore, ker so v skrajni sili. Kakor francoska, je tudi nemška vlada za čim prejšnjo pomoč podunavskim državam in to tem bolj, ker je v tesnih gospodarskih odnosih s podunavskimi državami. Sicer pa se dobro zaveda, da sama podpora podunavskim državam ne ne bi zadostovala. Ustvariti bi se morala gospodarska tvorba, ki bi zajamljaj izvoz iz podunavskih držav. Zato pa bi bil potreben mnogo širši gospodarski teritorij, nego je ozemlje petih podunavskih držav. Ker sta

najbolj prizadeti zaradi krize Avstrija in Madžarska, bi bilo treba predvsem sanitirati avstrijske in madžarske finančne razmere, šele nato bi bilo mogoče govoriti o kakšni širši koncepciji.

Nemški odgovor na francosko noto kaže povsem enako stališče, kakor ga je zavzela Italija v zadevi podunavske unije. Tudi Nemčija daje prednost Avstriji in Madžarski ter se je postavila na stališče, da bi morale ostale podunavske države dati avstrijskemu izvozu prednost, madžarskemu žitu pa dovoliti primerne koncesije, da si utre pot na svetovna tržišča. Nemška vlada je v svojem odgovoru izrazila tudi potrebo, da se za podunavsko unijo zavzamejo Francija, Anglija, Italija in Nemčija.

Skupna valuta

Ženeva, 16. marca. d. Tardieujev načrt o podunavski federaciji je vzbudil v krogih Društva narodov veliko zanimanje. Naglašaj se splošno, da bi se morala v podunavski gospodarski uniji uvesti skupna valuta. Že na zadnji seji banke za mednarodna plačila v Baslu je bil formuliran predlog o takih enotni denarni vrednosti. Francozi pa so sprožili predlog, da bi se ustanovila podunavska stabilizacijska banka, ki bi poslovala po vzoru banke za mednarodna plačila. Njena naloga bi bila, da uvede skupno tarifno in transportno politiko podunavskih držav in da pod gotovimi pogoji emitira bankovce. Kako daleč so že razgovori v tej smeri, ni znano. Tudi ni mogoče ugotoviti, ali se je Tardieu posvetoval o skupni valuti podunavskih držav tudi že z angleškim strokov-

njakom Londonderyjem in ameriškim strokovnjakom Normanom Dawisonom.

Dr. Beneš za konferenco brez Nemčije

Ženeva, 16. marca. d. Tu so razgovori o podunavski federaciji v polnem razmahu. Nemški strokovnjak, ministrski svetnik dr. Pose, se je oanes sestaj z zastopniki Italije in strokovnjaki Francije kakor tudi z delegati Jugoslavije, Rumunije, Češkoslovaške in Madžarske, jutri pa se sestane s Tardieujem. Italijanski zastopnik se nocoj vrne v Rim, kjer bo poročal Mussoliniju o razgovoru. Sodeč po sedanjí situaciji, bo najbrž sklicana konferenca devetih zainteresiranih sil, in sicer petih podunavskih držav in štirih velisil.

Proti sodelovanju Nemčije pa je energično nastopil češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš, ki se je poslavil na stališče, da Nemčija absolutno ne sme sodelovati na konferenci podunavskih držav, ker je njena uklonjenost napram Avstriji in Madžarski preveč očitna. Kraj in čas konference se ni bil določil. Velešile želijo, da bi se konferenca vršila v Ženevi, podunavske države pa, da bi se sklicala v Beogradu ali Budimpešti.

Ženeva, 16. marca. d. Pesimizem, ki se je davi pojavil v pariškem tisku v zvezi s Tardieujevim razgovori o gospodarski zvezi podunavskih držav, je tu še bolj ošiten. Stališče dr. Beneša je izkvala v krogih Društva narodov mnogo komentiraj. Po zamisli češkoslovaškega zunanje ministra bi se morala podunavska vprašanje rešiti zgolj v okviru podunavskih držav. Če bi kdo hotel Avstriji in Madžarski ponuditi posebno finančno pomoč, bi bila Češkoslovaška pristljena, da stavi enake zahteve.

Udržalova vlada pred padcem?

Češki socialni demokrati izstopijo iz vladne koalicije Uradniška vlada ali kabinet strokovnjakov

Praga, 16. marca. s Vedno večja nesoglasja v vladni koaliciji, ki so v zadnjem času čisto dovedla do razburljivih prizorov med agrarni in socialnimi demokrati, so danes dovedla do javnega preloma, ki bo najbrž povzročil padec Udržalovega kabineta. Na današnji seji zbornice so češki socialni demokrati izrazili svoje globoko obžalovanje, ker se zbornica zaradi odpora agrarcev ni sestala že tri mesece, zaradi česar trpi vse gospodarstvo veliko škodo in so široki sloji prebivalstva v resnih skrbih zaradi svojega obstoja. Socialni demokrati ne morejo več nositi odgovornosti za ta sistem. Ker je postalo tudi znano, da se je predsednik Masaryk v zadnjem času posvetoval zaradi sestave

kabineta strokovnjakov, se pričakuje padec Udržalovega kabineta že v prihodnjih dneh. Vprašanje njegovega nasledstva je zlasti sedaj v času razprav o podunavskem načrtu velike važnosti. Ker so agrarci nasprotniki vsake take kombinacije, najbrž ne bi več dobili vodstva novega kabineta, do katerega imajo na podlagi števila svojih poslancev po parlamentarnem običaju pravico. Zaradi tega se namerava najti izhod iz tega položaja s strokovnjaki ali uradniškimi kabinetom. Posebno važnost pripisujejo sedaj pritegnitvi slovaške ljudske stranke, ki je bila doslej v opoziciji, ker je nečje pogrešati pri pogajanjih o rešitvi podunavskega vprašanja.

Odgoditev razorožitvene konference

Politična komisija razorožitvene konference je za velikonočne praznike prekinila svoje delo do 11. aprila

Ženeva, 16. marca. d. Danes je politična komisija razorožitvene konference prekinila svoje delovanje in je svoje zasedanje odgodila za nekaj tednov. Pred tem sklepom je ameriški delegat, državni tajnik za zunanje zadeve Stimson predlagal, naj bi komisija 11. aprila, ko se zopet prične zasedanje, nadaljevala svoje delo brez odhoda. Seje naj bi se vršile dopolne in popoldne tako dolgo, dokler se ne bi doseglo soglasje o temeljnih vprašanjih razorožitve. Na ta način bi morali postopati tudi posamezni tehnični odbori. Tardieu je posebej zahteval, da bi se francoski predlogi čim prej vneli v pretres in da bi se prav tako naglo razjasnili principi političnega sporazuma. Isto stališče sta

zavzela tudi norveški in angleški delegat. Nemški zastopnik Adolfov je podprl predlog Stimsona, češ, da bi se morala takoj po pričetku ponovnega zasedanja naglo razviti in zaključiti razprava o temeljnih vprašanjih razorožitvenega sporazuma. Iz vseh govorov na današnji seji se je odražalo mnenje, da je treba javnosti pokazati, da se razorožitvena konferenca ne zavlačuje. Hendersson je nato povzel vse delegacije, naj svoje predloge sestavijo v obliki spomenice. Posebej naj objasnijo svoja stališča o kontroli trgovine z orožjem in industrije. Nato je zaključil današnjo sejo, ki je bila poslednja pred velikonočnimi prazniki.

Finančne težkoče Bolgarske

Bolgarija bo kljub nastalim težkočam zaradi pomanjkanja deviz plačala 15. t. m. zapadle obveznosti

Sofija, 16. mara. d. Bolgarska vlada je zadržala včeraj zapadli obrok 38 milijonov levov za plačilo obresti predvojnih in povojnih dolgov ter izjavila, da ji bo nadaljnje plačevanje obresti mogoče samo v primeru, če bodo finančni odbor Društva narodov in lastniki bolgarskih vrednostnih papirjev dovolili olajšave. Guverner Narodne banke se je vrnil snoči iz Pariza, kjer se je pogajal z zastopniki upnikov. Takoj nato se je sestel ministrski svet, ki je sklepal na podlagi njegovega poročila, ali naj se zapadlo plačilo izvrši danes ali pa proglasi moratorij za inozemske dolgeve. Težkoče so nastale predvsem zaradi neugodnega položaja Narodne banke, katere devizni zaklad znaša samo 120 milijonov levov. Ministrski predsednik Mušanov je snoči izjavil glede na vesti, razširjene v inozemstvu, da bo Bolgarija proglasila moratorij, da ni Bolgarija niti pred finančnim odborom Društva narodov niti komu drugemu napovedala moratorija. Nasprotno, posredovanje pri finančnem odboru Društva narodov je imelo namen, da se dosežejo olajšave za plačevanje bolgarskih dolgov in na ta način prepreči moratorij za državne dolgeve.

Na vprašanje, kakšne olajšave zahteva Bolgarija, je odgovoril Mušanov, da želi za predvoje dolgeve znižanje valorizacijskega ključa na povprečno 50% v zlatu na podlagi

francoskega franka, za povojne dolgeve pa dovoljenje, da se plačujejo obresti deloma v devizah, deloma pa kapitalizirajo, oziroma podaljšajo. Ministrski predsednik je ponovno poudarjal, da je Bolgarija vsekakor pripravljena izpolnjevati svoje obveznosti, da pa ji devizni položaj onemogoča nadaljevali plačila v dosedanjem obsegu. Vesti o splošnem moratoriju tudi za zasebne dolgeve so brez vsake podlage.

Sofija, 16. marca. AA. Po snočnji seji ministrskega sveta, ki je razpravljaj o razvoju pogajanj med bolgarskimi zastopniki in člani finančnega odbora ter lastniki obvezne slovaškega posojila v Parizu, je bilo izdano slededeče uradno poročilo: Glede na predloge, ki jih je formuliral finančni odbor v Parizu in jih je prinesel v Sofijo guverner bolgarske Narodne banke Momčilov, je bolgarska vlada sklenila, da izvrši prej prenos mesečnih izplačil, izvrzajoč iz bolgarskih državnih obveznosti nasproti inozemstvu, ki so zapadle 15. marca.

Trgovinska pogodba Italije in Španije

Rim, 16. marca. AA. Včeraj je bila v Rimu podpisana italijansko-španska trgovinska pogodba. Obe državi sta sprejeli načelo največje ugodnosti.

Jesenice

Jesenice so znane vsem Slovencem, pa naj se še tako malo zanimajo za dogodke izven svojega kraja. Narodni javnosti so bile pred vojno toplo pri srcu, ker so bojevali obupen, a vztrajen boj proti prodirajočemu navalu potujčevanja. Po vojni so postale naš ponos, saj so bile za Trbovljami najjačje industrijsko središče Slovenije. Tudi danes so v mislih in v srcu vseh resnih ljudi v naši banovini, ker jih je zadela gospodarska in socialna nesreča, kakršna v naših krajih menda še ni bilo.

Včeraj so omrtni vsi obratniki velike jeseniške tovarne. Utihihli so stroji, zastale lokomotive, ne kadi se več iz dimnikov. Ob delo in kruh je blizu deset tisoč nameščenec, delavcev in njihovih svojcev na Jesenicah in v okolici. Druge večje industrije na Jesenicah ni, ne obrti, ki bi izvažala pridelke v druge kraje, ne kmečkega prebivalstva, ki bi moglo živeti od zemlje. Vse mesto in vsa okolica sta bila navezana v prvi vrsti na delavstvo in po njem na tovarno, zato se tisočim neposredno prizadetih odpuščenih delavcev in njihovih rodbin pridružuje še množica drugega prebivalstva, udarjeni pa so tudi kmečki kraji daleč od okrog, ki so imeli v Jesenicah dobrega odjemalca za svoje pridelke.

S tem pa obseg jeseniške nesreče še ni izčrpan. Za železniciami je bila jeseniška tovarna menda najjačji odjemalec trboveljskega premoga. Porabila ga je na leto okrog 70.000 ton, kar da na rešec kakih 600 vagonov. Za to količino bo padla oddaja trboveljskega premoga, ako bo ostalo pri ustavitvi obratovanja na Jesenicah. Šest sto vagonov pa pomeni 300 do 400 delavcev. Pomeni tudi znaten izpadek v železniški blaginji.

Pa še dalje segajo usodni valovi. Tisoče in tisoče ton železa so potrebovale Jesenice za predelavo. Dobivale so ga po ogromni večini iz domačih državnih rudnikov v Bosni, za katere so bile glavni odjemalci. Zastoj na Jesenicah pomeni zato tudi zastoj v teh rudnikih, pomeni tudi tam redukcijo delavstva in obenem zopet nov padec dohodkov naših železnic. In še ni zaključen krog prizadetih, saj so niti modernega gospodarstva razporejene vse križem. Pomislimo le na poslovne in denarne zveze jeseniških trgovcev in obrtnikov, izračunajmo, kaj bodo izgubile država in banovina, predvsem pa jeseniška in okoliške občine na davkih in doliadah.

Ze ta kratka slika nam jasno kaže, da ustavitve obratovanja na Jesenicah ni le lokalna zadeva, ki bi se tikala samo Jesenic samih ali kvečjemu se bližnje okolice. Gre za vprašanje, ki ga mora reševati vsa banovina, predvsem pa tudi država. V današnjih razmerah morata tudi država sama ne more odstraniti vse nesreče, njena naloga na mora biti, da jo vsaj kar najbolj omili.

Ženevska posvetovanja o Podunavju

Dne 15. marca so se pričeli v Ženevi razgovori državnikov o načrtu za novo ureditev gospodarstva podunavskih držav. Za sedaj so razgovori še neobvezni in imajo samo namen, pojasniti stališča interesiranih držav, da se tako ustvari ugoden temelj za konkretna pogajanja. Bazo razpravam tvori Tardieujev načrt, ki je bil v vsem obsegu sporočen tudi Angliji, Italiji in Nemčiji.

Francoski iniciativni načrt poudarja predvsem, da ne gre za politično zvezo podunavskih držav, marveč samo za ukrep čisto gospodarskega značaja, ki naj olajša težko stanje, pod katerim omaguje nasledstvene države. Tardieu se je nedvomno zavedal, da bo že sama okoliščina, da prihaja pobuda od francoske strani, vzbudila pri nekaterih velesilah nerazpoloženje in je zato naglasil, da odvisni ustvaritev nove zveze v vsem le od sporazuma interesiranih manjših držav, ki naj po lastni volji in preduradi odločijo, ali si žele take zveze in kakšna naj bo.

Italija je v francoski inicijativi že takoj s početka videla prestižno vprašanje ter je iz golih prestižnih ozirov demonstrativno naglasila, da gre njej pred vsem za pomoč Avstriji in Madžarski, ki se še bori za udržitv svojih političnih pozicij. S tem pa je proti Tardieujevi volji zanesen v gospodarsko vprašanje element izrečno političnega značaja, kajti izraziti naklonjenost Italije do Dunaja in Budimpešte ima namen ustvariti protitež ostalim državam nove podunavske zveze, ki se več ali manj drže francoske zunanje politične koncepcije. Da se Italija tako odkrito zavzema za Madžarsko in Avstrijo, pa ima še drug poseben vzrok. Obe državi se pač nimata nadejati finančne pomoči od Rima, kajti le Pariz more pri današnjem stanju evropskega gospodarstva zagotoviti Podunavju denarno pomoč. Dobre besede iz Rima imajo nalogo, da nadomestijo to občutno slabo stran Italije.

Novi načrt hoče ozdraviti prilike v srednji Evropi z uvedbo prednostne carinske tarife med petimi državami, ki prihajajo v poštev za to zvezo; na drugi strani pa tudi med temi državami kot celoto in med evropskimi velesilami. Ta točka programa pa občutno nasprotuje določbam trgovinskih pogodb, v katerih so se podunavske države zavezale raznim svojim pogodbenikom na klavzulo o največji ugodnosti. Tardieujev načrt tudi upošteva te težave in določa zato velesilam kot edino nalogo pri ustvarjanju nove tvorbe, da doobrinejo države v njeno korist in preskrbe potrebna denarna sredstva za tako dalekosežno preobnovo.

Anglija je sprva v načelu soglašala z načrtom, zadnje dni pa se kaže, da bi bilo težko spraviti tako regionalni sporazum na temelju prednostne carinske tarife v sklad z novim angleškim carinskim režimom, ki potrebuje še preizkušnje in delazmožnega sporazuma z dominijoni. Že z rimske konference nam je znano, da so prekomorske države nasprotne prednostnim carinam in London ne bo mogel iti preko tega za Južno Afriko, Kanado in Avstralijo.

Odgovorni državni činitelji se te naloge tudi zavedajo. Javnosti je znano, da je jeseniški problem v Beogradu že tedne in tedne stalno na dnevnem redu. Konferenca sledi konferenci, a na žalost dosedaj še ni poročila o pozitivnem uspehu. Ne smemo pa iz tega sklepati, da ni razumevanja za dalekosežnost zadeve ali ne pripravljenosti za pomoč. Pomisliti moramo, da je tudi država živ organizem, ki so mu stavljeni meje kakor vsaki drugi ustanovi. Posebno na gospodarskem polju tudi država ne zna čarati. Prva, čeprav samo začasna odpora, za Jesenice, bi bila v tem, da bi Narodna banka dala Kranjski industrijski družbi primeren kredit, s katerim bi ta lahko nadaljevala delo na zalogo. Toda situacija Narodne banke je težavna, ker je zaradi denarne krize njena zaloga bankovcev zelo izčrpana in mora zato biti do skrajnosti previdna, da ne ogrozi stabilnosti in solidnosti dinarja. A tudi situacija na Jesenicah je nad vse kritična, saj gre za obstoj celotne pokrajine in tisočev prebivalstva. Zato smo trdno prepričani, da bodo v Beogradu končno vendarle našli solucijo, ki bo zadovoljila vsaj za prvo silo. Samo hiteti morajo, kajti vsak dan bosta beda in obup večja.

Toda tudi z eventualnim kreditom Narodne banke kriza še ne bo rešena. Okrog 1700 vagonov izdelanega blaga že leži na Jesenicah in čaka na kupce. Kupna moč domačega prebivalstva je padla na minimum, možnosti izvoza ni, poleg tega pa sili v državo še tuje železo po dumpinskih cenah. Ako se torej enostavno obnovi obratovanje jeseniške tovarne, se bodo le zaloge blaga še kupile in čez nekaj mesecev pride nov zastoj. Treba je misliti zatorej na način, kako bi se domače delo bolj zaščitilo in kako bi se povečal domači konzum.

Oboje je težko in komplicirano. Zaradi splošnega gospodarskega zastaja v državi je silno padla potreba po železu; država, banovina in občine nimajo sredstev za večja dela. Ukrepi proti uvozu inozemskega železa pa nalete na ovire v sklenjenih trgovinskih pogodbah in vrh tega izjavo protiukrepe, ki nas zadenejo na vse občutno. Ne le kmečko prebivalstvo v južnih in vzhodnih pokrajinah, temveč tudi naše slovensko, ki izvažajo živino in drugo blago v Avstrijo.

Kljub tem velikim in vsestranskim težkostim pa je treba vztrajno iskati in končno tudi najti izhod, da se reši propada dragocen kos naše lepe Gorenjske. Najnujnejša in sveta naloga naše javnosti, banovine in države pa je, da nemudoma organizirajo za prehodni in najbolj kritični čas izdatno pomožno akcijo, ker ne smemo in ne moremo pristopiti, da bi v naši sredi umirali gladu tisoči poštenih ljudi.

življenjsko važnih zahtev. Ti angleški domnioni morda ne bi bili toliko prizadeti a podunavskim preferencialom, gre jim več za načelo in nevaren precedenčni primer. Zato iz angleških listov že čujemo pritožbe, da bi nova uredba prišla v prvem redu v dobro francoski, nemški in češkoslovaški industriji.

Tudi Nemčija je že izstrelila svojo mino in je Dunaju ponudila prednostne carine. Obenem zahteva, da se ji zagaruja izvesten delež ugodnosti, ki bi izhajale iz izvedbe načrta in ki so določene v prvi vrsti za petorico podunavskih držav. Češkoslovaška in madžarska javnost se je že izrekla zoper nemško zahtevo in se z njo posredno postavila tudi proti Italiji, ki se takisto nadeja, da ji bo v novem regionalnem sporazumu pridržana donosna pozicija sama od sebe, kakor se je glasila tozadevna rimska formulacija prvega odgovora na Tardieujev predlog.

Kakor vidimo, je podunavska akcija že v prvih počkih postala jabolko spora in izvala predvsem znano rimsko ljubosumje na Francijo. Prva posledica tega se že kaže. Francosko zahtevo, naj se o skupnih točkah svojega gospodarstva odločijo in sporazumejo nasledstvene države same, izgrava Italija, češ da je ona ena izmed glavnih nasledstvenih držav. S tem podrtava popolnoma nepravilno misel, da gre za vzpostavitev avstro-ogrske gospodarske enote, kar ima zopet politično prines in je v prvi vrsti naperjeno proti Mali antanti. V Rimu skoro že diktrirajo temelje bodoče regionalne pogodbe in zahtevajo zase vse mogoče ugodnosti, dasi se podunavske države, ki se jih stvar tiče, še niso sestale, niti jim še ni bil predložen konkretni načrt. Češkoslovaški tisk izraža bojazn, da je projekt že postal izgrača prestižne politike veselih in da se bo težko izvil iz tega neugodnega položaja. To bojazn še potrjuje razvoj začasnih pogajanj, ki je dospel do točke, ko se zdli skupna konferenca petih držav Podunavja z velesilami Francijo, Italijo, Anglijo in Nemčijo skoraj neizbežna iz dosedanjih izkustev raznih mednarodnih konferenc pa iznaja, da se na njih doseže tem manj praktičnega uspeha, čim več je udeležencev, kojih gospodarski in politični interesi niso istovetni. Osobito nevarni so pri tem politični nagibi in kakor vse kaže, je podunavski regionalni sporazum že zabredel v prestižno-politične vode.

Kakor že rečeno, se vrše pogajanja v Ženevi popolnoma neobvezno in bo treba za vsak nadaljnji korak izrečnega pristanka podunavskih držav. Zato bodo pogajanja dolgotrajna in so danes še vse kombinacije preuranjene, tako da je treba vse vesti o načrtu sprejemati le z veliko opreznostjo.

Renoviranje kraljevega dvorca v Zagrebu

Zagreb, 16. marca. n. Mestna občina je popolnoma obnovila zagrebški kraljevi dvorec, kakor tudi obe poslopji, ki spadata zraven. Danes je prisel upravnik čvora general Vuković, ki je pregledal izvršena dela.

Naši gozdovi in naš les

Ko je bil v Narodni skupščini na razpravi proračun ministrstva za šume in rudnike, se je oglašil k besedi tudi narodni poslanec iz prevajsko-dravogradskega okraja g. inž. Franjo Pahernik. Izjavil je med drugim:

Nad eno tretjino naše plodovite zemlje pokrivajo gozdovi in skoro tretjino našega celokupnega izvoza tvorijo les in gozdni produkti. Ne glede na velike materialne koristi, ki jih dajejo šume našemu narodu pa moramo ceniti tudi njihov veliki pomen v klimatskem, zdravstvenem in pokrajinskostetskem oziru.

Gozdarstvo je v zelo kritičnem položaju, ker ne more plasirati svojih produktov, in zato so v krizi tudi vsi drugi gospodarski odnošaji, posebno denarni, ki so v zvezi s to gospodarsko panogo.

Naloga naše šumske administracije mora biti, da popravi v dobi političnega pomirjenja in povečane državne avtoritete grehe šumske politike v prejšnji dobi demagogije. Te pogreške se seveda ne dajo popraviti v kratki dobi, kakor pri poljedelstvu, temveč se čutijo posledice 20, 50 in še več let. Gozdno gospodarstvo se mora voditi v duhu trajnosti, to se pravi, da smemo jemati iz gozdov samo obresti, ne smemo pa sekati v kapitalije gozdov. Kreniti moramo polagoma od ekstenzivnega eksploatiranja k intenzivnemu racionalnemu šumskemu gospodarstvu, kakor ga imajo druge napredne države: Češkoslovaška, Francija in skandinavske države.

Dravska banovina ima do 700.000 ha gozdov, torej skoro polovico svoje površine. Njen šumski areal je večji od onega v Bosni. Preko 80 odstotkov gozdov je last kmetov in samo okrog 20 odstotkov je v lasti verskega fonda in večjih ali manjših, večinoma vzorno urejenih veleposestev. Tudi večji kmečki gozdovi, posebno na Pohorju, so dobro negovani v čast in ponos našemu kmetu!

Nadzor nad več kakor 600.000 ha privatnih šum in nad gozdnimi drevninami vrši pri dravski banski upravi in po srezih primeroma malo število šumskih inženjerjev in podšumarjev nadve povoljno; mnogi šumarski uradniki so pravi učitelji naroda. Zato naj minister za šume in rudnike nikakor ne reducira tega šumskega personala, nego raje izpolni izpraznjena mesta.

V Bosni vodi eksploatacijo državnih šum večinoma velekapital deloma tujih firm, medtem ko je v dravski banovini lesna industrija in trgovina posel našega malega človeka in manjših firm, okrog 1200 po številu. Predelani les se pošilja deloma na domača tržišča, a večinoma v inozemstvo, na Madžarsko, v Italijo, Grčijo in Francijo.

Naša produkcija lesa ne zaostaja za kapaciteto velike bosanske šumske industrije. Številni instalirani polnojarmeriki, venci in drugi strojevi za obdelovanje lesa je v dravski banovini znatno večje kakor v Bosni. Na žalost so sedaj naši industrijski obrati reducirani na minimum zaradi nemogućnosti prodaje lesa. V inozemstvu nas tepeta zmanjšani konzum lesa in ruski dumping, na domačih tržiščih pa nam nismiselno konkurira državno podjetje »Šipad« v Bosni, ki prodaja les za nemogoče cene in vodi pogrešno trgovsko politiko. Državne šume s svojo veliko produkcijsko možnostjo imajo nalogo izravnati cene lesu; za časa konjunktore morajo dvigniti produkcijo lesa, da zadržijo preveliki porast cen. V času tišine ali krize pa morajo omejevati produkcijo, da držjo cene in ne mečejo po nepotrebnem »zlata iz šume« za mali denar. Mislim, da državne šume in »Šipad« nimajo naloge daviti druge in osobito male šumske industrije.

Pri »Šipadu« je zaposlenih okrog 5000 delavcev, ki prehranjujejo kakih 20.000 prebivalcev, v dravski banovini pa živi od šumarstva več kakor četrtina celokupnega prebivalstva. Naša lesna industrija v dravski banovini je bila z malimi izjemami vedno nacionalna in dela z domačim, malim jugoslovanskim kapitalom. Ako je »Šipad« pasiven, naj se ustavi obratovanje; delavstvo naj se zaposli pri pogozdovanju eksploatiranih gozdnih površin in drugih gozdno-vzgojevalnih delih.

Na žalost moram ugotoviti, da je dala Francija začetkom leta Avstrijski republiki šestkrat tako veliki uvozni kontingent za les kakor naši državi. Našo platonično ljubost s Francijo moramo usmeriti v prave aktivne trgovske poslovanja.

V mojem volilnem srezu živi narod večinoma od šumarstva in rudarstva. Predstojajoči rudarski zakon se naj ozira v polni meri na ekonomske prilike in potrebe naših rudarjev in se naj tudi spominja staropokojnih rudarjev.

Gradba drugega tira na progi Beograd-Resnik

Beograd, 16. marca. AA. Z gradbo nove železniške proge Beograd - Resnik - Lazarevac - Valjevo - Loznica - Tuzla - Doboj-Banialuka, ki se bo odcepila od glavne proge Beograd-Niš na postaji Resnik, bi postala enotna železniška proga Beograd-Resnik preobremenjena. Zato je pred kratkim podpisal prometni minister pogodbo z družbo »Batignolles«, po kateri se ji prepušča gradnja drugega tira od Beograda do Resnika.

Gradnja drugega tira proge Beograd-Resnik se bo izvršila v enem letu in bo stala okoli 40 milijonov Din. Z njo bo Beograd dobil zvezo z velikimi dolinami Kolubare in bo tako prehrana mesta mnogo olajšana.

V Beograjskem železniškem križišču bo drugi tir od Beograda do Resnika važna prometna žila, ki bo olajšala promet med Beogradom in njegovimi predmestji v dolini Topčiderske Reke.

Dela na progi Resnik-Lazarevac napredujejo in je predor »Bela Reka«, ki bo meril 3840 m, že do polovice gotov.

Naš izvoz vina v februarju

Beograd, 16. marca. AA. Meseca februarja se je izvozilo iz naše države skupno 74.874 litrov vina, in sicer v Nemčijo, Italijo in na Češkoslovaško.

Nova ureditev žitnega režima

Predlogi skupščinskega odbora k zakonu o likvidaciji žitnega režima

Beograd, 16. marca. AA. Odbor za proučitev zakonskega načrta o pšeničnem prometu v tuzemstvu, ki mu predseduje posl. Milenko Marković, je danes dokončal razpravo in sestavi poročilo za Narodno skupščino. Poročevalec bo posl. Tripko Ninković.

Odbor je sklenil, naj se v tuzemstvu vzpostavi svobodna trgovina s pšenico, pač pa naj se monopol izvoza in uvoza v interesu naše zunanje trgovinske politike obdrži še nadalje kot izključna pravica države.

Pravtako je odbor mnenja, naj bi se obveznosti izvoznike družbe za prevzeto pšenico v najkrajšem času likvidirale, naj se nadalje prevzamejo vse dozdaj prilajljene količine žita, če so primerne za izvoz, vendar tako, da bo to pšenica izplačana najdalje do 31. decembra, in sicer po 160 Din za 100 kg.

Položaj na Jesenicah

Jesenice, 16. marca.

Danes stoje že vsi obratniki Kranjske industrijske družbe na Jesenicah in na Javorniku, le na Dobravi se bo obratovanje nadaljevalo še do konca tega meseca, vendar pa je tam zaposleno le minimalno število delavstva. Vsi drugi tisoči so ob služek in obupno zri v bodočnost. Ceste in ulice so polne ljudi, a živahnosti ni nikake, vse je potrta. Vhoda v tovarne so zjutraj zastražile delavske žene in dekleta, ki imajo po sklepu delavstva nalogo, da puste v tovarne le osebe, ki se izkažejo s pooblastilom vrhovnega delavskega vodstva. Ponoči bodo straže vršili možje in fantje.

Po sinočnem shodu, o katerem je »Jutro« že poročalo, so se vsi udeleženci mirno razšli. Mir ni bil ne ponoči ne danes nikjer kaljen in delavstvo je slejkoprej strogo disciplinirano. Delavsko vodstvo samo je prevzelo garancijo za vzdrževanje reda. Ponudilo je tudi, da prevzame garancijo za popolno delavno disciplino ob zopetni vzpostavitvi obratov in da tudi med poživljanjem dela omogoči odpošiljanje narodenega blaga, njegovo nakladanje in razkladanje ter njuna reparaturna dela, ter obljubilo, da bo priznalo pravico vodstvu tovarne, da nastavlja in odstavlja delavstvo nadrejene organe. Zato na zahteva od podjetja izpolnjev nekaterih pogojev, ki so tudi bili na sinočnem shodu odobreni in ki pravijo med drugim:

Pred obnovitvijo obratov se naj sklene nova kolektivna pogodba z najmanj trimesečnim odpovednim rokom. Istočasno naj se sporazumno določi tudi novi delovni red, ki bo odgovarjal predpisom novega obrtnega zakona in zakona o zaščiti delavstva. Tekoj in v celovitosti za nazaj za leto 1931 naj se sklene v načelu že obljubljena kolektivna pogodba za delavske dopuste; zaradi ustavitve obratov naj se uravnavecem ta dopust sedaj izplača.

Podjetje naj vrne na pariteto povratne posojila 500.000 Din od borze dela za izredno pomoč brezposelnim. Za časa ustavitve obratov naj podjetje za delavce še dalje plačuje paritetni prispevek za bolniško bleganje in polni prispevek za pokojninsko blaginjo Bratovske skladišče.

Ko se bodo obrati obnovili se mora zaposlitve vse delavstvo, ki je bilo 15. marca t. l. odpuščeno. Ako naročila takrat ne bi omogočila polne zaposlitve, pristaja delavstvo na to, da se pritegne k delu vse delavstvo z izmenjavanjem tedenskih parit. Ako izda podjetje ob polni zaposlitvi okoli 3 milijone dinarjev za delavske mezde in potrebuje 15 milijonov za celotni obrat, tedaj bi s polovico zaposlitvijo izdalo za mezde le 7,5 milijona, za obrat na bi tudi rabilo le 1,5 milijona dinarjev. Te zneske bi podjetje gotovo dobilo nazaj za oddano blago in bi mu še 5 do 7 milijonov ostalo za poravnavo faktur. S tem aranžmanom bi bilo odstranjeno vsako nepotrebnostno razburjanje, pa tudi skrb za najnujnejšo prehrano.

Podjetje naj se obveže, da bo upravičenemu delavstvu dajalo kurirno za dosežanje ceno in v doseganju količin tudi v času, ko obrati počivajo. Preklče naj se odpuš vse obstranih zaupnikov delavstva in nameščencev. Podjetje naj se obveže, da ne bo izvajalo nikakih konsekvenc proti nikomur zaradi zadnjih ekscesov.

Ker je delo v martinarni zelo riskantno in nevarno, obenem pa komplicirano, prosi delavstvo, naj vodstvo v tem obratu nastavlja le že resnično preizkušene strokovnjake.

Te točke so bile v posebnem dopisu danes dostavljene vodstvu Kranjske industrijske družbe.

Kakor je »Jutro« že poročalo, potujete drevi jeseniški župan g. Zabkar in mestni župnik g. Kastelic v Beograd, kjer bosta na pristojnih mestih nujno zaprosila za pomoč, da se reši, kar se še rešiti da. Občinska sredstva so že vsa izčrpana, še večjo katastrofo more preprečiti le sodelovanje vse javnosti, pred vsem pa banovine in države.

Velika delavska stavka na Poljskem

Varšava, 16. marca. g. Stavka, ki jo je najavila socialistična stranka kot splošno stavko, se je včeraj pričela po vsej Poljski, pridružilo pa se ji je le 50 odstotkov vsega delavstva. Ker so tudi stavci prenehali z delom, dnevniki dajajo niso mogli iziti. Železniški promet, promet cestne železnice in avtobusov, se je vršil skoraj nemoteno. Samo v Lvovu je prenehala voziti cestna železnica. Kljub prepovedi so se vršila zborovanja stavkojučih delavcev, na katerih so protestirali proti nameravani vladni reformi socialnega zavarovanja. Na več krajih so stavkojuči skušali prirediti manifestacijske sprevede, kar pa je policija preprečila. V Varšavi so komunisti skušali demonstrirati. Prišlo je do spopadov s policijo. Mnogo oseb je bilo aretiranih.

Izvoz alkoholnih pijač na Finsko

Beograd, 16. marca. AA. Privilegirana družba za izvoz in prodajo alkoholnih pijač na Finskem »Alkoholii Ikere« v Helsinkforsu kupuje pijače teh-le stopenj: namizna vina do 12 % alkohola, monejša desertna vina do 17 %, likerje od 21 do 34 %, konjak in sadne destilate (slivovko) od 34 %. Interesenti se opozarjajo na možnost plasmata naše slivovke in likerjev, ker je povpraševanje po močnejših alkoholnih pijačah precejšnje. Ponudbe naj se pošljejo cifr Helsinkfors.

Nadaljevanje

Kajfezevega procesa

Novo mesto, 16. marca. V Kajfezevem procesu je bilo danes zaslišanih več prič, ki pa niso prinesle na dan nič novega, kar bi bilo za proces poselne važnosti. Precej dolgotrajno je bilo zasliševanje bivšega upravnika konkurzne mase g. Berčierja. Zaslišan je bil tudi bivši knjigovodja tvrdke g. Verstovšek, ki je v glavnem dajal pogajanja o spornih knjižnih postavkah. V zadevi tvrditvega poslovanja in književanja bosta jutri kot sodna izvedenca zaslišana g. dr. Albin Kandara in Rado Lunder.

K poročilu o Kajfezevem procesu, ki smo ga objavili v torek, dostavljamo malenkosten popravek da je namest g. dr. Jurij Adlešić pravni zastopnik konkurzne mase na procesu, dr. Albin Kandara in g. Lunder pa nastopata kot sodna izvedenca.

Divji prašič napadel telegrafskega uslužbenca

Novo mesto, 16. marca. V podgraški fari je vas Nova gora, kjer ima hišo telegrafski uslužbenec novomeške pošte g. Platan. Tjaktaj je danes popoldne ob 15. uri pribežal obstreljen divji prašič, ki je ušel preganjalcem. Bil je ravno pred Platanovo hišo, ko se je gospodar vrnil domov. Zver ga je napadla in mu s svojimi ostrimi oklani razgrajala stegno. Težko ranjenega Platan so prepeljali v kandijsko bolnico, podivljano zver pa so kmotje pobili s krampi in kopačicami.

Vremenska napoved

Zagrebiška vremenska napoved za danes: Oblačnost bo polacom naraščala, večinoma visoka oblaka, bržkone bo postalo nekoliko topleje. — Situacija včasneje: Velika barometriška depresija prehaja preko severnega kontinenta na vzhod. Od naših krajev je ločena po visokem pritisku, ki leži nad Sredozemskim morjem, in sicer na zapadu, kjer se je formirala nova depresija. Zaradi tega prevladuje v naših krajih stalno in dosi vedro vreme s toplimi dnevi in zelo hladnimi nočmi. Pritisk je splošno narasel za 1 do 3,5 mm, največ na vzhodu in najmanj na zapadu. Temperature so ostale deloma nespremenjene, samo v nekaterih centralnih krajih in v južnem Primorju.

Dunajska vremenska napoved za četrtek: Oblačenje, možnost padavin najprej na jugu, milo.

Zrebanje drž. razr. loterije

V. razred.

Dne 14. marca 1932 so bili izžrebani naslednji dobitniki:

Din 10.000 št. 62.278.
Din 8.000 št. 22.703.
Din 5.000 št. 62.216.
Din 2.000 št. 52.220, 58.346, 98.658, 98.671.
Din 1.000 št. 4.408, 4.442, 5.913, 5.915, 5.989, 10.859, 13.008, 13.028, 19.512, 22.702, 35.509, 35.562, 35.599, 37.039, 37.095, 42.518, 45.737, 51.585, 54.210, 54.225, 54.300, 58.332, 58.335, 65.330, 65.351, 65.385, 65.393, 69.405, 73.350, 75.639, 75.658, 81.701, 81.708, 81.743, 86.687, 88.225, 88.231, 88.250, 93.013, 93.015, 93.017, 93.034, 93.078, 93.080, 98.656.

Za točnost številki zaradi telefonskega sprejemanja ne jamčimo. Zrebanje se bo vršilo vsak dan do 25. marca. Manjše dobitke bomo vedno objavljali naknadno. Onim, ki so bile srečke izžrebane za manjše dobitke, bomo na željo srečke zamenjali za neizžrebane, da bodo mogli nadaljevati igranje na visoke dobitke, to pa le, dokler bo kaj neizžrebanih srečk, ki jih je prav tako na razpolago.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Naši kraji in ljudje

Naši smučarji na severni meji

Tudi na Kozjakovem pogorju (hudomušneži pravijo »Kobanskem«), se smuški sport prav lepo razvija. Kmalu bo naše pogorje resna konkurenca sosednjemu Pohorju. Saj ne zaostaja prav nič za Pohorjem, glede naravnih krasot ga še prekaša! Terenske prilike so prav ugodne. Letošnjo zimo je obiskalo Sv. Duh na Ostrem vrhu (907 m), zavedno obsejano postojanko, prav lepo število mariborskih smučarjev, ki so trdili, da so prišli hote k Sv. Duhu, ne po pomoti! S turo so bili prav zadovoljni, kar daje domačinom upanje, da se bo tudi tu bolj in bolj razvil smučarstvo. Tudi mi, pravijo, bi potrebovali trenerjev in smučarskih tečajev, ne le sosedje! Ker teh doslej nismo imeli, smo se sami položili na »dilece« — in ne brez uspeha! Sedaj stoji že prav dobro na njih mlajša kakor tudi starejša generacija. Nedavno smo priredili smučarsko tekmo, ki je prav dobro uspela. Seveda se je izvršila za enkrat še brez pokalov, ki pridejo prihodnjo zimo v poštev! Sliko pogledajte! Za prihodnjo zimo ste vabljeni vsi prijatelji dila k nam in ne bo vam žal! Smuk!

Novi izsledki iz Potočke zijalke na Olševi

Ljubljana, 16. marca. V torek zvečer se je vršil šesti sestanek prirodoslovne sekcije Muzejskega društva, na katerem je predaval g. prof. Srečko Brodar iz Celja. Iz njegovega nad vse zanimivega predavanja povzemamo naslednje podatke.

Pod okriljem Muzejskega društva v Celju in s podporo dravske banovine in Mestne hranilnice v Celju je trajalo lansko, četrto dalje raziskovanje v Potočki zijalki na Olševi osem tednov, od 21. junija do 14. avgusta 1931. Zaposlenih je bilo poleg prof. Brodarja še stalno 7 oseb, 2 dijakov, 4 delavci in pastir. Preiskal je se sistematično v obsegu okrog 150 m² srednjega vhoda v jamo. Odvoženih je bilo do 300 m² materijala. Vkljub ne prevelikemu terenskem obsegu so bila odkrita tri nova ognjišča, od katerih sta dve zanesljivo paleolitski. Obe ognjišči sta kronološko mlajši od onega iz prejšnjih let. Eno ognjišče razen številnih razbitih kosti jamskega medveda ni nudilo ničesar novega. Tem važnejše pa so bile najdbe v drugem ognjišču in njegovem okolju. Odkritih je bilo 90 artefaktov in odkrivalo iz črnega slatesa. Po obliki in materialu se strinjajo z artefakti iz že prej odkrite starejše plasti. Ker imajo vsi znaki odcepov, ako iz vzajemno jedraste oblike, ki so služile kot »voka praskalca«, je upravičeno mnenje, da so mlajšepaleolitskega izvora, približno do aurišnaški stopnji. To potrjuje tudi odlomek šila, ki je povsem slabo elegantnim šilom, našdenim v ozadju jame.

Se bolj očitno pa rastane mlajšepaleolitski izvor zaradi odkritja globlje ležeče plasti vodnega peska, ki ga je nanosil človek sam v začetku neznane svrhe. Ta plast je vsebovala poleg mnogih drugih znakov, ki izpričujejo nekdanjo navzočnost človeka, večje število tercijarnih (mločinskih) okamenin, služilnih človeku v nakit. Čeprav je zlasti iz Francije znanih le po številu postaj s tako vsebino, ni med njimi niti ene, ki bi bila staropaleolitska. Spremljalca primitivna kostna kultura, znana že iz več alpskih postaj, nikakor ni zadosten argument za starejši paleolitik.

Nosečim ženam in mladim materam pomore naravna »Franz Josefova« grenčica do urejenega želodeca in črevesja. Glavni zastopniki modernega zdravljenja za ženske so preizkusili, da »Franz Josefova« voda v največjih slučajih učinkuje hitro, sigurno in brez bolečin. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Eno pa je gotovo, da je življenje v višini 1700 m bilo mogoče le v vsaj tako topli dobi kakor je danes, ter bi mlajši paleolitiki »saj v svoji začetni fazi moral pripadati interglacialu«. — G. predavatelju se za njegovo poučno in zanimivo predavanje najlepše zahvaljujemo ter mu želimo pri njegovem nadaljnjem raziskovanju čim več uspeha.

Dogodki na trgu

Ljubljana, 16. marca. Danes je bil običajni mesečni tržni dan, združen z živinskim sejmom. Dogon živine je bil srednji, zaradi slabih poti in snega so izostali oddaljenejši kmetje. Cene so neizpremenjene, kupčija je bila prav slaba.

Na živilskem trgu pa je bilo po slabem vremenu prav živahno in je bil dovoz dovolj. Zlasti prostor ob nekdanji Mahrovi hiši so povsem zabarikadirale prodajalke jajc, ki so razpostavile svoje težke kosare kar v treh vrstah. Bilo je na ponudbo okrog 20.000 svežih prirobov. Nakup je bil dovoljen in so se cene jajčkom vrtile okoli 0,75 do 1 Din, odnosno po 1,75 Din par. Kmetice tožijo, da so mnogo trpele pri zbiranju jajc po naseljih. Gaziti so morale sneg celo do pasu. Veliko je bilo danes povpraševanje po salati, ki je na trgu še vedno primanjkuje. Motovilci je bil kar hitro razprodan. Malo pa je bilo redčega radiča, ki ga goje okoličanske kmetice po toplih blevih, kjer napravijo primerne gredice. Tudi krompirja je zmanjkalo.

V dolgih kolonah so davi lžanci pripeljali drva v mesto. Vrstil se je voz za vozom. Ker je vsak voznik skušal za vsako ceno prodati drva, so se nekoliko pocenila. Stranke se na tržnem nadzorstvu pritožujejo, da so mnogokrat pri prvih v meri prikrasane. Umestno bi bilo, da bi banka uprava uvedla pri prvih enotnem meterskokubični sistem. Drva bi morala biti dolga 1 m. Odrpavile naj bi se klastre.

Sredi živahnega vrveža na trgu je že okoli 9.30 završalo od stojnice do stojnice, od klopi do klopi: »Pozor! Zeparji so na trgu! Iz okolice Skofje Loke se je pripeljala kmetska gospodinja Marija K. z namenom, da nakupi nekaj drobnih potrebščin in manufakturnega blaga. Ko je opravila na živilskem trgu se je podala v trgovino v Solskem drevoredu, v kateri je radi razprodaje ostankov precej gneče. Žena se je zanimala za blago in se perivala med drugimi kupovalkami. Naenkrat je zakričala, da je okradena. V trgovini je za hip nastal nemir, ženska se je domala razjokala. Poklican je bil nemudoma policijski agent, ki mu je oškodovanka povedala, da ji je neznaneec odnesel denarnico z 900 Din, po večini v stotikih. Agent je takoj zaslusal nekaj navzočih, nato pa je

odšel na poizvedovanje na trg, kjer so mu poročali spet o drugi tatvini. Malo prej je namreč izginila neki kupovalki denarnica s tremi stotaki.

Policijska preiskava je dognala, da so na delu ženske žeparice. Bržkone pa ne gre za domačinke, ki niso tako podjetne in nevarne, marveč za neke Hrvatice, ki so se že nekaj dni kretale po trgu.

»Graf Zeppelin« in naša pošta za Južno Ameriko

Zrakoplov »Graf Zeppelin« bo letos večkrat v odrejenem razdobju odplul v Južno Ameriko in nazaj. Zvenkrat je določen odhod za 20. marec, 3. in 17. april ter za 1. maj iz Friedrichshafna ob Bodenskem jezeru v Recife de Pernambuco v Braziliji. V zvezi z južno ameriško letalsko družbo »Syndicato Condor Ltd.« bo prevažal pisemske pošiljke za naslednje dežele v Južni Ameriki: Argentino, Bolivijo, Severno Brazilijo (pokrajine D'Alagoas, Parahyba, Pernambuco in Rio Grande do Norte), Chile, Paraguay, Peru in Uruguay.

Polet Friedrichshafen - Recife bo trajal 3 dni, od Recife do Rio de Janeiro (Brazilija) 1 dan, od Rio de Janeiro do Montevidea (Uruguay) in Buenos Airesa (Argentina) 1 dan, od Rio de Janeiro do La Paza (Bolivija) odnosno do Arica (Chile) 1 do 2 dneva. Pošiljke za Paraguay bodo odpravljene iz Buenos Airesa, za Peru pa iz Arica po redni poti.

Za odpravo s tem zrakoplovom smejo pošte sprejemati: navadna in priporočena pisma ter navadne dopisnice (priporočene) ter poslovne papirje, tiskovine in blagovne vzorce, navadne in priporočene. Za te vrste pošilk zračne pošte se plača poleg redne poštne pristojbine še posebna dopolnilna pristojbina za zračni prenos, in sicer: 1. za Brazilijo za pisma in dopisnice po 20 Din za vsakih 5 gramov ali del te teže, za poslovne papirje, tiskovine in blagovne vzorce pa po 20 Din za vsakih 25 gramov ali del te teže; 2. za Argentino, Bolivijo, Chile, Paraguay, Peru in Uruguay za pisma in dopisnice po 24 Din za vsakih 5 gramov ali del te teže, za poslovne papirje, tiskovine in blagovne vzorce pa po 24 Din za vsakih 25 gramov ali del te teže. Pristojbine se morajo plačati vedno vnaprej.

Pošiljke naj se oddajajo pri poštah v dravski banovini tako, da se odpravijo najkasneje dne 17. in 31. marca ter 14. in 28. aprila iz Ljubljane z brzim vlakom ob

Danes premiera sladke operete veselega humorja, razkošja, petja in glasbe

Partner dražestne Lilan Harvey je mladi, elegantni kavalir

Wolfgang Albach Retty

Muzika in šlagerji Jean Gilbert

Film, ki bo vsakega očaral in stnil vsa srca v en sam utrip sreče in zadovoljstva!

Predstave ob 4., 1/8 in 9/4 zv. Predprodaja vstopnic od 11. do pol 13. ure.

Elitni kino Matica

Telefon 2124.

FAVORIT DOBREGA OKUSA .....

... pomeni od dobrega izbrati najboljše, od najboljših mil Elida Favorit milo. Ono varuje Vašo čisto polt, njegov čudoviti vonj ostane v milu, dokler se isto do kraja ne porabi. Redno negovanje z Elida Favorit milom ohrani ljubkost mladostnega videza.

ELIDA Favorit MILO

19.55, iz Maribora pa z vlakom ob 17.25; priporočamo pa občinstvu, da oddaja pošiljke vsaj en dan poprej. Nadaljnje zveze bomo pravočasno objavili.

Ormoško društveno življenje

Ormož, 16. marca. V Ormožu so občni zbori v zadnjih dneh naše življenje zopet malo poživeli. Iz tajniškega poročila Sokolskega društva povzemamo, da je društvo izdalo za preureditev Mestne grabe v letno telovadišče nad 20.000 Din. S to preureditvijo je naša mladina prešla iz rok Sokolskega društva res sokolski dar; od otvoritve javnega telovadišča postaja življenje v sedanjih Tyrševih grabi res prav živahno; grabo rado počenja staro in mlado. V proslavo Tyrševih stoletnice je priredilo Sokolsko društvo lepo uspešno akademijo, na kateri so nastopili od naših najmanjših tje do članstva na bradlji vse vrste našega Sokola. Najbolj so ugajali seveda naši mali. Med izvajanjem telovadnih točk je zapel ormoški oktet, ki je nastal iz prejšnjega sokolskega kvarteta, par jako lepih naših pesmi ter žel obilo aplavza. Sploh je prireditelj pokazala, da bi se dalo v Ormožu z dobro voljo marsikaj doseči.

Tudi naša Čitalnica je imela svoj redni občni zbor. Kot naše najstarejše društvo, ki je oralo ledino v našem narodnem življenju, si je na stara leta obdržala čitalnica duševno hrano za naš kraj ter z izredno marljivostjo knjižničarja vodi lepo urejeno knjižnico. Tako nadaljuje svojo kulturno misijo v svojem pravcu.

9. marca je imela redni občni zbor tudi Zenska podružnica CMD. Tajniško poročilo nam je zopet poklovalo živo v spomin prirejeni Miklavžev večer, ki je bil namenjen našim malčkom, predvsem pa se ubogi deci ormoške okolice. Pri tej prireditvi je bilo nad 60 siromašnih otrok obdarovanih z raznim toplim perilom, obleko kakor obutvijo. Posebno so take darove prejeli otroci siromašnih vinčarjev. V vnešenih besedah je je marljiva predsednica zahvalila vsem darovalcem. Našim društvom na njihovem požrtvovalnem delu lahko samo čestitamo.

Zločinski pojavi v moravski kotlini

Moravče, 16. marca. V naših krajih, ki so bili nekdanj tako mirni, se je v zadnjem času že marsikaj dogodilo, kar da sumiti, da se tudi tu udeležujejo predrzni zločinci. Zadnja dva primera sta v tem pogledu posebno značilna.

V vasi Česnjice je v ponedeljek ob polnoči izbruhnil ogenj pri posestniku Janecu Veselu, po domače Moklovsku. Goreti je začelo v gospodarskem poslopju na milatnem podu. Pogorelo je ostrešje, ogenj pa je uničil poleg velike zalozbe krme in vsakovrstnega orodja tudi milatnico in slamoreznico. Prestrašeni vaščani in gasilci

iz Moravč so naglo prihiteli na pomoč ter obvarovali druga poslopja. Škoda se ceni na približno 50.000 Din, posestnik pa je bil zavarovan samo za 10.000 Din. Po vseh okoliščinah sodeč je veliko nesrečo povzročila zločinska roka.

V vasi Svine so se te dni pojavili trije fantje, ki so se pripeljali s kolesi, ter povpraševali po hišah, kdo ima napredaj krompir. Čudno so se obnašali ti kupci, zvečer pa so se vrtihali v klet pri Maselnu, kjer so se napili mošta, ob odhodu pa pustili pipo odprto. Pojavili so se tudi pri posestniku Hrovatu. Eden je v veži zaprosil gospodinja za mošt in ko je gospodinja odšla v klet, da mu ustreže, je neznanec smuknil v shrambo. To je opazila mati gospodinj, ki je tudi videla, da skriva neznanec nekaj pod sukno. Še preden so domači pregledali shrambo, so jo neznanec jadno odkuril. Ugotovilo se je, da so odnesli iz kadi več lepih kosov svinjine, skozi okno shrambe pa so ztili po zidu in v sneg ostanke iz lonca kave, ki so ga slučajno našli v shrambi. S tem so si, kakor nekdanji rokovanjci, gotovo zaznamovali hišo, v katero bi se izplačalo vlomiti. Orožniki so takoj uvedli preiskavo, ki je baje uspešna.

Zagonetna zakonska žaloigra

Subotica, 16. marca.

Mladega in nadarjenega primarija subotiske židovske bolnice dr. Imra Szekelyja so pretekli terek zjutraj našli v stanovanju mrtvega, s prestrlejo glavo. Na njegovem vratu so opazili oglebotine, po katerih so sklepali, da se je dr. Szekely boril z napadalcem in da je padel kot žrtev zločina.

Komaj je policija uvedla preiskavo, je bila iz hotela »National« obveščena, da sta se tam zastrupila slepi Teodor Petraš in njegova spremljevalka Micika Mivonogova iz Osijek. Jadrno so ju prepeljali v bolnico in so jima izprali želodec, vendar se nista osvestila in je Petraš proti večeru izdihnil. V njegovem žepu so našli samokres, v katerem manjkata dve patroni. Vse okoliščine kažejo, da je Petraš ustrelil dr. Szekelyja.

Oskar Petraš, bivši uradnik družbe Standard Oil v Beogradu, a doma iz Subotice, je imel lepo ženo, na katero pa je bil močno ljubosumen in je nekdo tudi streljal nanjo, nato pa je se sebi pogнал kroglo v glavo. Vendar se takrat ni usmrtil, pač pa je oslepel na obeh očeh. Žena je nato dosegla ločitev in se preselila v Subotico, kjer se je seznanila z dr. Szekelyjem. Petraš pa je bil upokojen in se je nastanil v Osijeku ter pridobil Miciko Mivonogovo za svojo družabnico in spremljevalko. A svoje žene ni mogel pozabiti. Pred par dnevi se je pripeljal v Subotico in se nastanil z zvesto spremljevalko v hotelu »National«. Kako se je odigral napad na dr. Szekelyja, bo morala ostala zagonetka, ker je tudi stanje Petraševe spremljevalke zelo kritično.

Kulturni pregled

„Trije vaški svetniki“ v mariborskem gledališču

Po posnemaju kmetiškega gledališča Tegenseer je prišla ta burka tudi na slovenski oder. Dolo je zanimivo v toliko, da se je z njim posvetila in pozivila ona ljudska burka, ki je bila pri nas na slabem glasu. V opravičilo bodi povedano, da se je to zgodilo za časa gospodarske krize, ko je treba gledališko občinstvo na vse načine snubiti.

Ljudske igre brez narečja pa so jed brez začimbe. To vemo zlasti v Mariboru, kjer nam delajo narečje še večje privilegije kot kjerkoli drugje. Mariborsčina mora še skozi vice desetletij, preden bo primerna za oder, kranjskih narečij pa razen dvih, treh članov našega gledališča nobeden ne zna. In tako so ljudske igre v našem gledališču preizkušnje, ki zahtevajo od poslušalca precejšnjo zadržanost.

Režiser J. Kovič je postavil igro v realističen okvir. Tako se je izognil vsemu pritravanju in čeneni efektom, ki so pri ljudskih igrah kaj običajni. Glede narečja seve ne more odgovarjati, ne za druge niti zase. Vse je nadkriljevala ta večer gospa Zakrajškova kot Porentovka. S svojo realistično, s pristnim narečjem pobarvano igro je prekosila samo sebe. Pokazala je, da je njena dolgoletna zveza z opero bolj zasila na kot naravna zadeva. Izrazit v osnovni zamisli kakor tudi v detaljih je bil Porenta g. P. Kovič. Za svojim tokratnim vzorom — ljubljanskim karikaturnim komikom, pa je zaostajal za barvitost doletenjske govornice in za vseh onih 99 viž spakovanja, ki jih zmore ljubljensko ljubljanskega občinstva.

Ob temperamentni igri gospe Dragutinovičeve smo kar pozabili, da ne govorimo v narečju. Ga. Savinova si je grunčala hčer Fani premeškanca zamislila. Preuglajen za vaško osredje je bil Tomašičev učitelj Stenpihar. Sploh se g. Tomašič z režijo modernističnih iger uspešneje uveljavlja kakor v igri, kjer mu nedostaja umerjena karakterizacija v mimiki in govoru. Gosp. Tovornik si je kot pekovski mojster Bavdek vzjel masko malomarnega, zapletega obrtnika. Odlučno pa je pretraval v maski in igri gos. Haraslovič kot Blaž Sime. Njega in nič manj okusno karikaturu Surlove Lenčice (gd. Starčeva) ima tudi g. režiser na vesti. Kaj podobnega se v prihodnje ne sme več ponoviti, saj ima tudi karikatura svoje meje in za dober okus odzvarja poleg igralca tudi režiser. Gd. Kraljeva se je kot Marjanca na moč potrudila, toda v kmetiškem osredju se ne počuti nič kaj domača. Gosp. Pavel Rasberger je igral epizodno ulogo vaskoga zdravnika umerjeno in prepričljivo; prav tako je ugajal g. režiser v ulogi Lahajnarjevega Jakca. V. K.

Zagrebsko pismo

Kdo je skladatelj Jarnovič? — Pevski zbor zagrebskih učiteljev. — Razstava.

Na petem društvenem koncertu Hrvatskega glasbenega zavoda je Zagrebski kvartet izvajal poleg del Stamitza, Dittersdorfa, Haydna tudi Treli godalni kvartet Ivana Mane Jarnoviča. Stilno odbrani in umetniško izvajani program je vreden pozornosti, zlasti pa opozarjamo na izvedbo našega starega mojstra Ivana Mane Jarnoviča.

Ker je ta slavni mož pri nas malo znan, ne bo odveč, če povemo kaj malega o njegovem življenju.

Rojen je bil 1745. Jarnovič je zatrpel, da se je rodil v Palermu. Toda Gyrowetl je v svojem življenjepisu dokazal, da se je Jarnovič rodil na ladji v vodah Raguse, pa so ga zato imenovali »Ragusinac«. Ker mesto Ragusa v Siciliji (pokrajina Saracusa) leži v hribovitom kraju kakšnih 20 km od obrežja, se Gyrowetlveze besede lahko nanašajo samo na naš Dubrovnik, nikakor pa ne na sileško mestce. Poleg njegovega priimka (imena Jarnovič in Jarnević se pogosta v hrvatskih listinah iz 16. stoletja), pričuje o njegovem dubrovniškem poreklu tudi hipokoristikon Mane, ki je drugim jezikom neznan. Da pa je on sam poudarjal, češ da je po rodu iz Palerna, se ne čudimo, če poznamo njegovo pustolovsko nravo, vseh tega pa je hotel tekmovali s slovečimi italijanskimi virtuozi 18. stoletja. Svoje ime je pisal: Jarnovič, Jarnovica, Černovič, Jarnovič, Giornovič, na Poljskem celo Jarnovitchi. Zanimivo je, da ga veliko in osnovno delo »The Oxford story of Music« imenuje Giornovič the Slave.

O Jarnovičevi zgodnji mladosti ne vemo ničesar. L. 1773. je nastopal z velikim uspehom v Parizu; takrat se je začela njegova slava, ki ga je kot virtuoz spremljala polnih trideset let po vsej Evropi. Zaradi neke sumljive atere je Jarnovič zapustil Pariz in se preselil v Berlin, kjer je bil štiri leta v službi pruskega prince Friedricha Wilhelma II. Zbog nekih razprtij s tovariši glasbeniki je ostavil tudi Berlin in prirejal koncertne turnee po Švici, Nemčiji, Avstriji, Poljski, Skandinaviji in Rusiji; bil je takisto na Angliškem, Irskem in Škotskem. Naposled je prišel v Petrograd, kjer je pri biliardni igri umrl 21. novembra 1804. Na svojih turnejah je igral lasne skladbe, do

konec svojega delovanja je ostal občinstvu enako zanimiv. Izmed Jarnovičevih skladb, ki so bile vse natisnjene, so razne evropske knjižnice obvarovale dvajset koncertov za violino in orkester, tri godalne kvartete, nekoliko sonat in rondov za violino in cimbal, violinskih duetov itd.

V Zagrebu je bil ustanovljen nov pevski zbor, ki si je takor s prvimi javnimi in reprezentativnim nastopom pridobil priklpen uspeh. Po vzoru slovenskih, čeških in moravskih učiteljev se je ustanovil pri nas »Zagrebski učiteljski pevski zbor J. U. U. Ivan Filipovič«. Zbor je bil ustanovljen pred dvema letoma s poglobilnim namenom, da goji našo vokalno glasbo. Družuje okrog 50 pevcev. Dirigent je Boris Papandopolu. V aprilu namerava prirediti koncerte v Beogradu in Novem Sadu, a prve dni maja bo koncertiral tudi v Ljubljani. Na tej turneji bo del delca Zajca, Krstića, Adamića, Mirka, Pavića, Milojevića, Manojlovića, Dobronića, Weissa, Vrhovskega in Papandopula. Pod devizo »Sto let jugoslovenske zbornice glasbeni« nam je učiteljski pevski zbor »Ivan Filipovič« odpel vrsto kompozicij; nekatere med njimi gredo po svoji kakovosti v program reprezentativnega koncerta. Kot najboljše točke programa želja omeniti Do brončeve tri zore »Mentijada« in Papandopolov šaljiv zbor »Škoči kolos«.

V salonu Ulrich sta dva likovna umetnika razstavila svoja dela: Marian Trenč (kompozicije, pokrajine, portrete) in Voita Braniš (portrete, reliefe, otroške portrete in dr.). Zanimanje za razstavo je veliko; na mnogih slikah čitaš ponosni napis: »Prodan«.

Ziga Hirschler.

Čigav je »Tugomere« Jurčičev ali Levstikov? Prvakur je izšel IV. zvezek nove izda-

je Zbranega dela Frana Levstika (urednik dr. Antun Slodnjak, izdaja Jugoslav. knjigarna). 472 strani obsegaajo knjiga je vsa posvečena mendo najmanj znani plati Levstikovega delovanja — dramatik. Poloz »Janteza«, ki so ga uprizarili ob lanskim prazniku Levstikove stoletnice v Ljubljani in ki je po svojem klenem odresnem jeziku uprav presenetil občinstvo, je tu objavljen »Jezna na Parnas«, ki ni samo najdaljša, marveč poleg Prešernovih epigramov najboljše in najsvoječa literarna satira v vezani besedi naše celotne književnosti 19. stoletja. Dalje je tu med drugimi fragmenti objavljena satirična igra »Zatožni sosomoglasnik« in v celoti »Tugomere« po Levstikovem rokopisu, kakor je shranjen v Licejski knjižnici. Po raziskavanju dr. Slodnjaka je Jurčičevo avtorstvo »Tugomere« dobilo docela drugačen značaj; zadnja redakcija, in sicer temeljita, je bila Levstikova, tako da je nastalo vprašanje, kje je »Tugomere« v večji pravici: v Jurčičevih ali v Levstikovih zbranih spisih? Tudi ta zvezek je opremljen z obsežnim uredniškim uvodom in z beležkami. Knjiga se dobiva tudi pri »Tiskovni zadrugi«.

Kurta Weilla novo opero »Bürgschaft« je minule dni z lepim uspehom uprizorila berlinska Mestna opera »Bürgschaft« predstavlja nov tip opere z zborom, ki recitativno spremlja dejanje. Glasba je dobila družovrstni pomen: v ospredju stoji jezikovna plat Besedilo je spisal Casper Maher.

Domača premijera v Mariboru Mariborsko gledališče bo prihodnji teden uprizorilo izvirno dramo pisatelja prof. Gustava Šilha »Kaverna«.

Goethejevo matinejo bo priredil zagrebski Pen - klub v nedeljo, dne 20. t. m. Roman poveljega Beograda je spisal Bosko Tokin in izdal minule dni pri Kohnu z naslovom »Terzije«.

Velikonočna senzacija za dame!

Iz elitne izbire pomladanskih novosti pri tvrdki
FR. LUKIČ v Stritarjevi ulici

se dobijo kostumi že od Din 550.— dalje, kom-
pleji od Din 350.— ter obleke od Din 90.— dalje do luksuznih velemestnih modelov.

Domače vesti

* Začasna zopetna uvedba ukinitih vla-
kov. Železniška direkcija v Ljubljani ob-
javlja: Pričeniš s soboto 19. t. m. do
vključno srede, dne 6. aprila, bosta vozila
zopet na progi Ljubljana gl. k. — Maribor
gl. k. potniška vlaka št. 617/618 in
519/620. Vlak št. 617/618 odhaja iz Ljub-
ljane gl. k. ob 7. uri 27 minut ter prihaja
v Maribor gl. k. ob 11. uri 36 minut.
Vlak št. 519/620 odhaja iz Maribora gl.
k. ob 9. uri 10 minut ter prihaja v Ljub-
ljano gl. k. ob 13. uri 46 minut. Pričeniš
s ponedeljkom 21. t. m. vozila zopet do
vključno srede, dne 6. aprila, na progi
Ljubljana gl. k. — Novo mesto potniška
valaka št. 9212 in 9215. Odhod iz Ljub-
ljane gl. k. ob 12. uri 50 min. ter pri-
hod v Novo mesto ob 15. uri 30 min., od-
nosno odhod iz Novega mesta ob 4. uri 25
minut in prihod v Ljubljano gl. k. ob 7.
uri 7 min. Slednja dva vlaka na veliko-
nočno nedeljo in ponedeljek nadalje na
belo nedeljo in na praznik Marijinega
oznanjenja, t. j. dne 3. in 4. aprila 1932,
ne vozita.

* Jubilejni občni zbor gasilskega dru-
štva v Sevnici. Ob številni udeležbi se je
vršil v nedeljo popoldne v hotelu »Tri-
glave 50. redni letni občni zbor gasilnega
društva v Sevnici. Navzočih je bilo preko
100 članov. Zborovanje je vodil načelnik
g. Alfonz Kastelic ter v svojem nagovoru
poudarjal zlasti gasilecovo potrebno disci-
plino in točnost, ker ravno udeležba na
gasilskih vajah je obvezna za vsakega ga-
silca. Društvo bo slavilo letos 50 letnico
svoje obstoja. Po načelnikovem nagovoru
je izvršilo svečano zaobljubo 54 novih
rednih članov iz Smarja. Iz poročila po-
vejalnika g. Livla je bilo razvidno, da
je imelo društvo v preteklem letu 7 gasil-
skih vaj. Uspešno so posredovali sevniki-
gasilci tudi na 7 požarih. Tajnik g. Perko
je poročal o statistiki članstva in društve-
nem poslovanju. Skupno je bilo lani 17
društvenih sej. Rednega članstva je sedaj
108. Izpreno poročilo je podal tudi blagaj-
nik g. Smodej. — Društvo se je tudi re-
organiziralo v 2 celi, in sicer v sevniki-
sko in smarsko. Kot poveljnik nove cete
iz Smarja je bil soglasno izbran g. Gabrijel.
Zaradi velikega porasta članstva se je
razširil in izpopolnil društveni odbor. Vse
zborovalce je pozdravil tudi župan g.
Krulej, ki je izrazil veselje zaradi okrip-
tosti društva in zagotavljal hvalnost
vseh občanov za nesebično delo. Sestel se
je tudi pripravljali odbor za izvedbo pro-
slave 50-letnice. Predsedstvo je prevzel žu-
pan g. Krulej.

* Slovensko planinsko društvo sporoča,
da so odprte in oskrbovane koče in do-
movi: v Triglavskem pogorju: Stara Alja-
ževa koča (neoskrbovana), Erjavčeva ko-
ča na Vršču (odprta in oskrbovana) ob
nedeljah in praznikih ter dnevi pred ne-
deljami in prazniki; v Karavankah: Val-
vazorjeva koča pod Stolom, Planinski dom
na Kofcavi (stalno odprta in oskrbovana);
v Kamniških planinah Dom v Kamniški
Bistrici. Koča na Veliki Planini in Dom na
Krvavcu. Nadalje so odprte in oskrbovane
vse leto: novozgrajena postojanka na Sv.
Gorji, Koča na Sv. Planini, novozgrajeni
Dom na Mrzlici, vse koče na Pohorju.
Celjska koča nad Celjem, Piskernikova in

Tilerjeva koča v Logarski dolini, Mozir-
ska koča na Mozirski planini. Prešernova
koča na Stolu bo odprta in oskrbovana za
silo 19. in 20. t. m., 26. do 28. t. m. ter 3.
in 4. aprila. Malnarjeva koča pod Črno
prstjo bo odprta in oskrbovana v prime-
ru lepega vremena v času od 24. do 30. t.
m. Svet okoli Malnarjeve koče je za smu-
čarje zelo primeren, zlasti so krasni smu-
čarski izleti okoli Koble.

* V poročilih o anketi glede vzrokov in
posledic industrijskega zastaja (ponedelj-
kovo »Jutro« 14. t. m.) je bilo navedeno,
da je govornik g. Bogumil Burnik iz Stor-
izjavil, da je bil na konferenci v Beogradu
edini, ki je predlagal kupovanje domače
robe. To popravljamo. G. Burnik je na ne-
deljski anketi v Ljubljani izjavil, da so se
na konferenci v Beogradu zedinile vse
železo izdelujoče in železo predelujoče in-
dustrije, da se ima v bodoče kupovati kar
največ domačega blaga.

Kadar vabiš goste, kadar ho-
češ obdarovati otroke, kadar obiš-
češ prijatelje ali znanje, kar-
dar greš na potovanje, v kino
ali gledališče — ni ga bolj pri-
mernega darila, ni je okusnejše
slastičice kakor je »Sadvita« sa-
dije v čokoladi. Vrečica Din 5.

* Poštne znamke po 150 Din in 75 par
prijdejo v promet okrog 1. aprila, dočim
so dopolnitve po 75 par že v prometu. Za
novi dve vrsti znamk je državna znam-
karna v Beogradu prvič izdelala lastne
kličke, dočim jih je doslej morala naro-
čiti v inozemstvu. Znamke po 150 Din
bodo rdeče, one po 75 par pa temno zel-
ene barve.

* Naši v Ameriki. V Clevelandu je pri-
zadnjih mestnih volitvah bil izvoljen za
župana demokrat Ray Miller, za katerega
je po poročilih tamkajšnjih slovenskih li-
stov glasovalo nad 10.000 slovenskih voli-
tecev. V znak hvalnosti za naklonjenost
Slovencev je novi župan ponudil mesto
županskega tajnika mesta Clevelanda slo-
venskemu odvorniku dr. Franu Lavšetu,
ki pa je ponudbo odklonil z opravičilo, da
je prezaopten v svoji odvetniški prak-
si, katere ne namerava opustiti. S službo
županskega tajnika v Clevelandu se spoje-
na letna plača 6500 dolarjev. — V Gliber-
tu v državi Minnesota je bila za mestno bla-
gajničarko imenovana rojakinja Marija
Kern, doma iz Zagorice pri Dobrem po-
lju. — V Chisholmu je naglo smrti umrl
rojak Janez Petrovič, star 68 let. Po rodu
je bil iz Lokatev. V Ameriki je živel 40
let ter zapustil ženo in sina.

* Belokrajnske pisane in španska ca-
rina. Vroča je lepa španska dežela, vroča
po svojih vzgledih in vilih in po črnokih,
neugnanih španjolkah. Marsikatero hre-
penenje in sanjplava tja v deželo sonca.
Tudi našim ljudem ni neznana ta lepa po-
krajina. Trgovski stiki postajajo vedno
tesnejši in naši umetniki in umetnice ima-
jo tudi tam svoje interese. Sklepa se po-
znanstva in prijateljstva. Ob časih se spo-
minjajo prijatelji prijateljev in jim pošilja-
jo kaj za spomin. In tako je hotela razve-
seliti neka naša odlična umetnica iz Ljub-
ljane svojo prijateljico tam v Španiji z na-
simi lepimi belokrajnskimi pisanicami.
Pošta je sprejela dve trdni leseni skatlici,
preko katerih bi lahko peljal parizate in
nič ni skrbelo odposiljalke, da ni em-
balaža dovolj trdna za dolgo pot. Kdo bi
si mislil, da bodo našle pisane na to-
liko komplicirane uradne procedure, ki so
pokvarile vsem skupaj veselje. Na vročih
tleh so tudi vsa oblastva in uradi skrajno
previdni. In tako se je zgodilo, da je špa-
nska carina mogoče sumila, da se nahaja v
pisanicah tudi kaj takega, kar ne sme v
državo. Skrajno vesten carinik je pokukal
v vsako pisano posebej in se prepričal
o njeni vsebini. Posledica tega uradovanja
je bila, da je prišel na mesto darila —
kupček zdrobljenih jajčnih lupin, pomeša-
nih s zasušeni rumenjaki. In lepa seno-
ritja izgubila sedaj, kaj naj pomeni to da-
rilce?

* Novi grobovi. V Mariboru po dalj-
šem bolezenju v starosti 74 let umrl g.
Ferdo Krizanec, upokojeni vodja zemlji-
ske knjige. Pogreb bo jutri ob pol 16. na
Pobrežju. — V ljubljanskem zavetišču s-
Jožefa je večerjal umrl upokojeni nadnič-
telj g. Franc Martelan. Zapuščila dva s-
ino va in dve hčeri. Pogreb bo jutri ob 14.
— Pokojnima blag spomin, žalujočim naše
iskreno sožalje!

* Smrt nemške pisateljice iz Jugoslavije.
V Sarajevu je umrla po dolgi bolezni
v starosti 77 let nemška pisateljica Marija
Zischek po rodu iz Banje Luke, ki si je
kot pisateljica pridobila velik sloves med
nemškimi čitatelji in po prevodih tudi v
Angliji in Italiji. Njen zadnji roman »Ru-
niški delavci« je izšel leta 1924 v Berlinu
ter je po prevodih v angleščino in italijan-
ščino dosegel tolike naklade, da je pisa-
teljica od njih lahko živel do svoje smrti.
Pokopna pisateljica je mnogo č tovala
po svetu ter se je šele na stara leta vrnila
v domovino.

* Smrtna razreja burje. Kakor poročajo
potniki, je razsajala po Trstu več dni hu-
da burja, ki je metala raz strehe opeke,
po trgih premetavala stojnice ter napravila
tudi drugače precej škodo. Po nekaterih
ulicah so morali napeljati vrvi, za katere
so se pasanti držali, da jih burja ni pre-
vrgla. Od padajoče opeke so bili mnogi
pasanti lažje ranjeni. 26-letni mehanik
Andrej Jelič je je našel celo smrt v divj-
nu burjo. Ko je zjutraj hitel na delo, ga
je vrglo ob zip tako nesrečno, da si je zlo-
mil tilnik. Zastopil je ženo in več otrok.
— Iz šale strašna resnica. V vasi Novi S-
vac je mladi kmet Kristijan Hettcher-
mer z lovsko puško streljal vrabe, ki jta
je bilo vse polno na dvorišču in vrtu. Ko
se je vrnil v hišo premočen in blaten, ga
je žena karala, on pa je v šali nameril na
njo puško misleč, da je že prazna. Puška
pa se je sprožila in je strel ženo zad-
el naravnost v srce. Zgrudila se je na m-
rtva. Nesrečni kmet bi si bil vzel ži-

ljenje, če ne bi tega prepričali drugi do-
mačini.

* Tatvina jermenov na Javorniku. Ne-
znan tat se je na Javorniku pri Jesenicah
splazil v mizarstvo delavnico Josipa Van-
garja ter odnesel gonilni jermen iz rjave
kože, dolg 8 m in vreden 1000 Din. Istega
večera je bržkone taisti tat odnesel 800
Din vreden jermen tudi z žage Alojzija
Revéna.

* Prepoved zahajanja v krčme. Okrajno
sodišče v Mariboru je prepovedalo sam-
skemu delavcu Josipu Pogorevcu, rojene-
mu 1907 na Pragerskem in stanujočemu v
Račjem, zahajati v krčme za dobo od 1.
marca do 1. septembra 1932.

* Zdravstvene oblasti v Novem Sadu
so odredile prepoved prodaje Meinelovega
»Maltin-kakava«.

* Za Veliko noč kupujte Ciril-Metodove
razglednice.

* Kupujte fotoamaterske velikonočne
razglednice v založbi Foto-Tourist, Ljub-
ljana, Selenburgova ul. 64. Dobe se tudi v
vseh trafikah in trgovinah s papirjem.

* Sadjarji! Očistite drevje mahu in li-
šaja, potem pa s škrobo namažite črba z
ARBORINOM. Vaše sadno drevje bo posta-
lo kakor pomlajeno: gladkega, čistega lub-
ja, kjer si potem razni zajedavci ne bodo
mogli napraviti svojih skrivališč. Arborin
izdeluje »CHEMOTECNA« družba z o. z.,
Ljubljana, Mestni trg 10 (na dvorišču).
Tam dobite tudi prvovrstno cepilno smolo
za cepljenje sadnega drevja.

* Obleke in klobuke kemično čistil, barva
plisira in lika tovarna JOS. REICH.

* Kranjske klobase — najfinišje. Mari-
ja Urbas nasl., Ljubljana, Komenskega 16.

Iz Ljubljane

— Predavanje sodnika dr. Bajiča o so-
dobni Nemčiji se bo nadaljevalo jutri ob
20.15 v Kazini. To pot bo g. predavatelj
zaključil svoje predavanje z opisom nem-
skih političnih skupin, predvsem centra-
ma, nacionalcev in raznih socialističnih
struj ter se dotaknil še nekaterih drugih
vprašanj. Zanimiva izvajanja predavatelja
so na petkovem predavanju vzbudila v naši
javnosti veliko pozornost. Ker je število
vstopnic omejeno, si jih pravočasno nabi-
vite ali rezervirajte v tajništvu ZKD Ka-
zino II, tel. 2123.

— Ljubljanska inženjska komora pri-
redi v petek 18. t. m. ob 18. v mali dvor-
ni Zbornici za TOI v Ljubljani, pritišje
desno, predavanje o američanih za nove
predpise za beton in železobetone. Preda-
val bo član komore univ. profesor dr. inž.
Miroslav Kasal. Vsi, ki se za predmet zani-
majó, so vabljeni.

— Uduženje rezervnih oficirja i ratni-
ka, pododbor Ljubljana, sporoča vsem re-
zervnim oficirjem, da je prešlo od koman-
danta mesta obvestilo, da se bo vršilo 17.
t. m. ob 16. predavanje o temi »Služba ve-
re artiljerije u sumamaj v prostorih Ofi-
cirskega doma (vojašnica vojvode Misi-
ča) ter prosil za številno udeležbo.

— Akademski podružnica CMD vabi na
predavanje prof. Kende iz Maribora.
ki bo jutri ob 18. na univerzi razpravljajl
o naši severni meji. General Maister je bil
zadržan. Vršilo se bo leto še več slidenih
predavanj o naši narodno obrambnih in
manjšinskih problemih. Vstop je vsakomur
svoboden.

— Dva najodličnejša filma na današ-
njem sporedu ljubljanskih kinematografov.
Nasa filmska publika ima zopet lepo izbi-
ro, saj se predvajata danes v naših kin-
ematografih dva izredno lepa filma. Elitni
kino Matica bo predvajal premiero ope-
te »Dve srci — en utrip«. lahka, vesela,
zabavna, z očarljivo muziko in sijajnim
humorjem prepletena opereta, ki bo zado-
voljila vsakega, še tako izbirčnega gleda-
ca. V glavni vlogi nastopa dražestna Li-
an Harvey, ki nam predstavi topot svoje-
ga najvšečjega družabnika mladega Wolf-
ganga Albacha Rettyja. Sijajen dečko
imeniten igralec in fin kavaleri je Retty in
filmska publika bo od njegovem nastopu
prav lahko pozabila Willyja Fritsena.
Film, ki je tako vesela žanra, kakor
»Dve srce v 3/4 taktu«, ljubavni regi-
ment, i. d., bo gotovo žel pri občinstvu
navdušeno priznanje in pohvalo. Kino Ide-
al pa prinaša baš kot pripravo za Veliko-
noč grandiozni film »Ben Hur« v zvočni
predelavi. V tem ogromnem filmskem de-
lu briljira Ramon Novarro. Za film vlada
posebno veliko zanimanje in so bile ve-
rajsnje predstave čisto razprodane. Zra-
di izredne dolžine filma so predstave ob
delavnih redno ob 3., 6. in 9. zvečer. Če-
ne vstopnicam so ostale kljub velikim na-
bavnim stroškom nepovisane. Priporočamo
nabavo vstopnic v predprodaji od 11. ure
dalje.

— I. delavski glasbeni večer »Zarjec
v ponedeljek 21. t. m. ob 20. v dvorani
Delavske zbornice obeta biti prav lep.
Spored je izbran in odgovarja komorne-
mu glasbenemu večeru. Uvodno besedo o
komorni glasbi pihal bo govoril konservator
Drago Zagar. Komorni trio in kvar-
tet, ki ga sestavljajo člani opernega orke-
stra, bo igral Beethovneve in Rossinijeve
skladbe. Koncertna pevka in operna so-
pranistka Anita Metzovna in koncertni
pevec in operni tenorist Joža Gostič zapo-
jeta več pesmi. Orkester »Zarjec« pod vo-
dstvom abs. drž. konser. in člana opernega
orkestra Janka Gregorca zaigra skladbe
Rossinija, Boita, Bizeta, Straussa in Waz-
nerja. — Vstopnice se dobe od danes na-
prej v Delavski zbornici I. vhod. I. nad-
stropje (Strokovna komisija). Cene sede-
žem 8, 6, 4 Din, stojšča 2 Din.

— Jadranasli Drevi ob 20. se bo vršil
XXV. redni občni zbor. Dolžnost vseh čla-
nov je, da se občnega zbora sigurno udele-
že.

— Lutkarski odsek Československé Ob-
ce priredi v soboto ob 16. v Narodnem do-
mu imenitno veseligrjo »Vrag in Katraz.
Po sporedu film »iz življenja prezidenta
Masaryka«. Gostje dobrodošli.

— Prirčno počaščenje svojcev, prijate-
ljev in zancev za Veliko noč izrazimo pač
na najlepši način, če jih počastimo s pre-
krasnimi fotografiranimi razglednicami,
posnetimi nalašč za to priloiko. Silke, polne
narodnega sloga so mojstrsko delo znanca

Prva številka »Slovenskih poti«:
MISKO KRANJEC

Čežaki

je pravkar izšla pri

TISKOVNI ZADRUGI

To je povest iz Prekmurja, ki jo je na-
pisal mladi, mnogo obetajoči pripovednik.

Le danes in jutri

še moremo sprejemati male oglase in inserate za nedeljsko
številko »JUTRA«, ki bo izšla zaradi praznika sv. Jožefa

že v soboto zjutraj.

Cenjene gg. trgovce in vse ostale pridobitnike, ki se naadejajo
od pomladi živahnih kupcij in vstajenja iz splošnega zimskega
mrtvila, opozarjamo, da bo sobotno »JUTRO« dva dni nepreti-
gano v rokah čitateljev in bo zato

reklamno sredstvo največje vrednosti, ki se ga naj
posluži vsak pridobitnik po svojih močeh.

fotomaterja »Emtee in jih je založila
tvdra M. Tičar. V onih, ki jih bodo preja-
li v počastitev, bodo vzbudile nedvomno
prirčno hvalnežnost napram onim, ki jim
bodo s temi, za nas edino primeralnimi raz-
glednicami, izkazovali svojo pozornost.

— Trgovine bodo na Jožefovo zaprte.
V smislu uredbe ministrstva za notranje
zadeve bodo trgovine na praznik sv. Jože-
fa, v soboto ves dan zaprte. — Gremij
trgovcev v Ljubljani.

— Šiškarji! V nedeljo 13. t. m. se je
osnovala podružnica Sadržarskega in vr-
narskega društva; kdor ima vrt in se za-
nima za sadjerejo, naj se vpiše! Strokovna
predavanja se bodo v kratkem začela. Na-
prosil smo kraja šolski svet, da se nam
da na razpolago soba v osnovni šoli —
Prijava se pri odbornikih ali ob priliki
predavanj. — Odbor je: gg. Babnik Ro-
dolf, Šmuc Anton, Silvester Ivan, Začek An-
dolf, Salehar Franc, Čaks Rok, Kisovec V.
— Članarina 25 Din letno. Vsa član dobi
društveni list zastoj! Predavanja se bodo
obnavljala.

— Člani Fotokluba Ljubljana. Drevi ob
20. redni občni zbor v Matici sobi gosti-
ne pri »Sokolcu« Pred Sokoljo. Pridite pol-
noštevilno! — Odbor.

— Smučarski odsek Sokola I. Tabor
priredi 19. in 20. t. m. dvodnevni izlet,
združen z društveno tekmo na Gorjušah
nad Bohinjsko Belo. Odhod v petek zve-
čer ob 18.50. Prenosišča so preskrbljena.
vožnja polovljena na sokolske in legiti-
mizacije od JZSS. Povratek v nedeljo preko
Mrzlega studenca.

— Redni občni zbor podpornega dru-
štva na I. državni realni gimnaziji v Ljub-
ljani se bo vršil 22. t. m. ob 16.45 v zbor-
nici zavoda z običajnim dnevnim redom.

— Glasbena Matica: Drevi vaja meša-
nega zbora ob 20.

— Delavsko prosvetno in podporno dru-
štvo »Tabor«. Drevi ob 20. redni članski
sestank. Predaval bo prof. Bačić o Istri.
Vse mandoliniste in one, ki imajo voljo la
veselje do sodelovanja v glasbenem odse-
ku, vabimo, da se priklase drevi na član-
skem sestanku v društvenem lokalu.

— Sadržarska podružnica na Viču pri-
redi danes ob 19. v risalnici osnovne šole
na Viču svoje običajno predavanje, h ka-
teremu so vabljeni vsi člani in prijatelji
društva.

— Mestna zastavljavnica bo imela red-
ni dražbi avgusta lani zastavljenih pre-
metov, in sicer za dragocenosti (zlatino,
srebrnino itd.) 6. aprila, za efekte (perilo,
obleke, stroje) pa 12. aprila ob 15. ure da-
lje v uradnem prostoru na Poljanski cesti
št. 15. Dragocenosti se morejo najkasneje
do 2. aprila podaljšati ali rešiti, na kar se
posebno opozarja.

— Lastovice preplašene letajo okrog
in iščejo živeča. Skrivajo se po skednjih,
kozolcih in hlevih, kjer najdejo zavetje
pred nočnim mrazom. Prišlo so nekoliko
prezgodaj. Stara prislovica pravi: pomla-
na Marja, (ki letos pada na ponedeljek
po beli nedelji) pokliče k nam lastovice,
a jesenska Marja (Mali smaren) jih od-
pokliče... Sonce počasi pridobiva na mo-
či. Podnevi je prav prijetno, a ponoči
še zmruže. Tako se sneg polagoma taja
in reke do sedaj še niso presegle svoje
normalne višine. Vesel živčav vlada v ti-
volških gajah.

— Nesreče. Pri igranju v Rožni dolini
je neki fanteek po nesreči sunil desetlet-
nega Engelberta Civho s palico v oko ter
ga precej občutno poškodoval. Užitkarja
Marja Jamnikova iz Podgorice na Ko-
čevskem je večerj dopoldne na zmirljih
tudi padla in si zlomila desnico. V Lesaa
na Gorenjskem pa je padla v stanovanju
s stola mala Anka Poplerjeva in si zlomila
levo nogo. Vse tri poškodovance so prepe-
ljali na zdravljenje v splošno bolnico.

— Ugrabljen otrok. Državno tožilstvo
je prejelo iz okoliške vasi daljšo ovadbo,
naperjeno proti nekemu gospodu zaradi
ugrabitve otroka. Dotičnik je obdolžen, da
je 3. t. m. odpeljal iz vasko gostilne tri-
je letnega dečka. Preiskovalni sodnik bo
dni zaslišal pet prič. Ovadba je bila podana
12. t. m. Sodiščni ni znano, ali je bil deček
med tem že pripeljan na dom staršev.

— Prosjak vlomilec. Predvčerašnjim
najbrže v popoldanskih urah, se je pojavil
v hiši št. 19 v Gerbičevi ulici mlajši mo-
ški, ki je beračil pri strankah. Neznane-
oblečen v sivo suknjo, na glavi pa svetlo-
oblečen klobuk, se je dalje časa držal v po-
dstrežju, nato pa izginil iz hiše, ne da bi
ga kdo opazil. Ko se je zvečer vrnil v
svoje stanovanje France Vovk, je našel
vrata odprta, čeprav jih je pred odhodom
zaklenil. Komaj je stopil v stanovanje, je
videl, da ga je obiskal vlomilec. Nezna-
ni prosjak je vdril v stanovanje s pomočjo
ponarejenega ključa, odprl vse omare in
se polastil železne ročne blagajne z vsebi-
no 4250 Din. Odnesel je tudi niklasto mo-
sko uro, dve škatici, britve in stroj
za striženje las, tako da je skupno 5100
Din škodo.

— Tatovi povsod na poslu. Nekdo je
ukradel iz predsobe šiviljske delavnice v
Selenburgovi ulici št. 7 Ivani Šimenč-
vi zimski plašč s plišastim ovratnikom,
vreden 500 Din. V dramskem gledališču
je tat odnesel Juliji Poznajerskovi me-
predstavo galoše. Na Viču je nek preno-
čevalec pobral hlapcu Antonu I. enico
razno obleko, vredno 320 Din. Posestnik
Franciški Prebivork na Viču pa je nek
drug tat odnesel 500 Din vredno vodno
sadaljo.

— Licencovanje bikov in merjasev.
Mestno načelstvo objavlja: Na podlagi
zakona o popisovanju živinoreje bo letos
licencovanje bikov in merjasev za mesto

Ljubljana dne 8. aprila dopoldne. Naj pri-
javijo vsi živinorejci bike in merjase-
pri mestnem načelstvu do 1. aprila 1932.
Živinorejce opozarjamo, da si preskrbe
izveščke iz rodovnika glede mlečnosti krav
in porekla bikov. Pripuščanje neličeno-
vanih bikov ni dopustno ter se bo zelo
strogo po zakonu kazensko zasledovalo.

— Podpornemu društvu za gluho-mo
mladino je darovala ga. Marija Sekulova
100 Din v počastitev spomina blagopokoj-
ne ge. Ane dr. Merčunove. Iskrena hvala!

— Bluze, damsko perilo, rokavice, no-
gavice in torbice ima v najnovejši krasni
izbiri Sterk nasl. Karničnik, Stari trg 18.

Iz Celja

— Seja mestnega občinskega sveta od-
godena. Jutri zvečer bi se morala vršiti
javna seja mestnega občinskega sveta,
na kateri bi se morale izvršiti dopolnilne
volitve v razne odseke občinskega sveta.
Seja pa je odgodena na nedoločen čas.

— Dve turneji Celjskega pevskega
društva. Agilno CPD priredi v maju in
juniju dve turneji. Prva bo v prvih dneh
maja po Dolenjskem in Hrvaškem Pri-
morju, druga pa v prvih dneh junija v
severovzhodnih krajih stajarskega dela
dravske banovine. Na prvi turneji se bo-
do vršili koncerti z izredno pestrim spo-
redom v Ribnici, Kočevju, Novem mestu,
Karlovcu in na Sušaku.

— Nušičeva komedija »Navadni člo-
veka« bo vzprijela mariborska družina
SJSU »Napredek« jutri zvečer ob 20. pod
okriljem tukajšnje dijaške družine »Slo-
ge« v veliki dvorani Narodnega doma.
Ker je čisti dobiček namenjen za podpo-
ro revnih dijakov, se pričakuje mnogo-
številen obisk celjskega in okoliškega pre-
bivalstva.

— Ljudska univerza v Studencih. Dre-
vi ob 19. predava g. Ernest Vranc o šoli
nekaj in danes.

— Iz poljske kronike. Poljska je
aretirala 28-letnega brezposelnega delavca
Leopolda H. iz Srednjega Bitnja na Go-
renjskem, ker se je potepal po Celju in ni
mogel dokazati, da se preživlja s pošte-
nimi sredstvi. Zaradi javnega izgreda in
kaljenja nočnega miru je bila vložena
ovadba proti 2 ljubljanskima potnikoma,
ki sta nudila v poznih nočnih urah v ne-
kem javnem lokalu in pa pozneje tudi še
na cesti stvaren pouk v mojstrskem pre-
tepanju. Mestni ubožci bodo tako zopet
prišli do čedne podpore.

— V gostilne ne sme zahajati po raz-
sodbi tukajšnjega okrožnega sodišča za
dobo 1 leta 24-letni brezposelni delavec
Edvard Lesjak iz Celja.

— Mestni kino bo predvajal drevi ob
pol 21. premiero zvočne operete »Ljubav-
na zapoved«. V glavnih vlogah Dolly Haas,
Gustav Fröhlich in Tibor Halmar. Pred-
igra.

Iz Maribora

— Iz mestnega

centralami v Letonski in Litvi. Navaden pogovor s kraji v Letonski stane podjevi 159.60, ponoči 59.76, s kraji v Litvi pa podjevi 144.60, ponoči 68.66 Din. Prvi poslušni so uspehi.

a— Iz bolnišnice. 16-letni delavec Janez Krstan iz Hotinje vasi, uslužben pri mariborski tekstilni tovarni, je padel po nesreči v kad, napolnjeno z vrelo vodo. Dobil je hude opekline po levi strani telesa in se zdravi v bolnišnici. Tu se zdravi tudi delavec Franc Neuwirth doma pri Sv. Petru pri Mariboru, katerega je doletela pri podiranju drevesa težka nesreča. Ker trzu je kamenje zdrobilo levo nogo.

a— Nevarni kolesarski tat pod ključem. Kakor smo že pred kratkim poročali, je policija aretirala nekoga 21-letnega brezposelnega delavca Ivana Miška, katerega je sumila, da je izvršil lansko jesen in letošnjo zimo več tatvin koles. Izprva je Miško tajil, toda po poročilu, ki ga je poslal orožniška postaja v Cirkovih mestni policiji, je krivda Mišku dokazana. Tudi je Miško sam končno po dolgem oklevanju priznal, da je pokradel 14 koles in jih prodal na deželi za zelo nizko ceno. Ker pa se v zadnjem času nogosto dogaja, da monujajo in prodajajo zlasti na deželi razni sumljivi tipi kolesa pod vrednostno ceno, opozarja in svari policijska oblast ljudstvo pred takim nakupom, od katerega imajo dotični le škodo in neuprijetnosti. Take trgovce s kolesi naj takoj javijo najbližji orožniški postaji.

Iz Litije

1— Koruza za siromahne sloje. Tudi naš ezrez je prejel več vagonov koruze, ki jo je vlada nabavila iz postavke za prehrano pasivnih krajev. Sreško načelstvo je dostavilo koruzo posameznim županostim, da jo razdele svojim občanom. Pohvalno omenjamo prizadevanje našega poslanca g. Milana Mravljeta, ki je dosegel prevoz po žužniški tarifi. Z razdelitvijo koruze so posamezni župani že pričeli. Podporna akcija žanje pri ljudstvu toplo hvaležnost.

2— Sreski cestni odbor se je izselil iz dosežanega lokala pri Koblarju v stalne prostore pri Meški na Glavnem trgu.

3— Strogi pasji kontumac je razglašen za ves naš okoliš. Prvi primer stekline so ugotovili v okolici Vač v vasi Potoku. Tjaka se je priteplo neznano ščene, ki je obdržalo domače čuvaje ter nekaj vaških otrok, ki jih je hitro pregledal zdravnik. Oblastva se stori vse potrebno in opozarja lastnike psov, da se drže strogo predpisov, ki so nabiti na občinskih deskah.

Z Jesenic

Prvič na Gorenjskem.
SOKOLSKO DRUŠTVO JESENICE
priredi
Opereto „Ptičar“
V zboru nastopa 50 pevcev. Solo-točke pojejo najboljši solisti. Spremlja močno ojačen orkester. V prijetni zapleteni igri polno komičnih nastopov.
Smeh od začetka do konca.
Predstave: 18. III. ob 20., 19. III. ob 15. in v nedeljo 20. III. ob 20.
Rezervirajte vstopnice pri R. Mežik ali telefonično, telefon števil. 11.

GLEBALIŠČE

LJUBLJANSKA DRAMA
Začetek ob 20.
Četrtek, 17.: Glembejevi, E. Petek, 18.: Zdravnik na razpotju. Red A. Sobota, 19.: Jubilej. Izven. Znižane cene. Nedelja, 20.: Jurček. Izven. Globoko znizane cene. — Ob 20.: Gospoda Glembejevi, Izven. Znižane cene.
LJUBLJANSKA OPERA
Začetek ob 20.
Četrtek, 17.: Seviljski brivci. C. Petek, 18.: Zaprti.

★
Ljubljanska drama. »Gospoda Glembejevi, drama iz življenja zagrebške patriarhalne rodbine, se ponovi v režiji dr. Branka Gavella in v znani izvrstni zasedbi drevi ob 20. za red E. — Abonenti reda A imajo juri za svoj abonement dramsko predstavo angleškega pisatelja Bernarda Shawa »Zdravnik na razpotju« v režiji g. C. Debeveca. Sodelujejo: ga. Saričeva, g. Skrbinišek, Debevec, Gregorin, Cesar, Zelezničnik, Lipah, Kralj in glavni ulogah.

SENTJAKOBSKI GLEDALISKI ODER
Začetek ob 20.15.
Sobota, 19.: Sedem njegovih grehov. Nedelja, 20.: Sedem njegovih grehov. Gostovanje v Sokoškem domu na Vipu.

★
Velezabavno burko »Sedem njegovih grehov, ki je bila od strani občinstva tako navdušeno sprejeta, bo ponovljeno Sentjakijski gledališki oder v soboto 19. t. m. Smeh prevladuje vso igro in posetniki se dve uri res dobro zabavajo. Vstopnice se bodo dobile od četrtka dalje v trgovini gosp. Milozha Karničnika na Slemem lzu. Cenjeno občinstvo prosimo, da kupi svoje prostoro obroč velikega zanimanja v predprodaji. Igro je zvečer igral gosp. Milan Petrovič, sodeluje pa skoraj celotni ansambl Sentjakijskega oira. — V nedeljo 20. t. m. ob 20. bo gosloval oder z burko »Sedem njegovih grehov« v Sokoškem domu na Vipu, na kar opozarjamo vse Vtane.

Mariborsko gledališče
Začetek ob 20.
Četrtek, 17.: Trije vaški svetniki, B. Petek, 18.: Plesni in gimnastični večer Erno Kovarčev. Drame, cene.
Sobota, 19.: Ptičar. Znižane cene. Zadnjič. Nedelja, 20.: Zemlja smehljaja. Znižane cene. Zadnjič.

★
Mariborsko gledališče. »Trije vaški svetniki, izborna kmečka veselica, ki je pri svojih dosedanjih uprizoritvah občinstvo zelo zabavala, se ponovi danes — Ker mora v soboto 19. t. m. več članov gledališča v Beograd, se uprizori namesto napovedane krsne predstave Silihove »Kavnerje Zellerjeva melodijna in priljubljena opereta »Ptičar«. To ob enem poslednja uprizoritev tega dela. Znižane cene. — Znan plesalica Erna Kovarčeva, ki si je v Mariboru ustvarila svojo lastno šolo, bo priredila svoj plesni in gimnastični večer turti. Sodelovalo bo 8 dam in 10 otrok. — Krsna predstava Silihove drame iz povojnega življenja »Kavner« bo v sredo 23. t. m.

Iz Zagorja

z— Proračunska seja zagorske občine. Na nedavni seji je pristopilo k občinskemu delu 11 novih odbornikov. Župan Grčar je izrekel zahvalo starim odbornikom, nove odbornike (Suša Viktor, Turk Jože, Birovica Gvidon, Drnovšek Anton in Ivan, Burkar Franc, Drnovšek Rudolf, oba za Bevrsko, Čuk Franc, Kos Jakob iz Dolenje vasi, Pavlinič Niko ter Krenčič Franc) pa je pozval k sodelovanju za prečvit občine. Proračun je v primeri z lanskim znižan za 36 odstotkov, kar znači, da so padle doklade na direktne davke od 140 na 104 odstotke, in je

končni efekt proračunana vsota 1.282.160 Din. Največji izdelek gre za prosveto (dve osnovni šoli, obrtno-šola, šola itd.), in sicer 274.230 Din, od tega za šolo v Zagorju 154.473 Din, Toplice 97.757 Din in za obrtno šolo 20.000 Din. V primeri s postavko lanskega leta je to občuten znižek, ki bo šel na rovaš samoučil in adaptacij. Socialno skrbstvo ima postavko 153.240 Din. V šolski ter kmetijski in davčni odbor je bilo imenovanih 12 novih članov. Občinska taksa na kolesa je odpravljena. Prošnjam za zagotovitev sprejema v občinsko zvezo se je ugodilo. Sokolsko društvo dobi 1000 Din podpore.

Gospodarstvo

Zbor Centrale industrijskih korporacij

V dvorani beograjske industrijske zbornice se je vršila v torek 16. redna skupščina Centrale industrijskih korporacij. Predsedoval je guverner Narodne banke Ignjat Bajloni, zastopane pa so bile vse industrijske korporacije v naši državi po svojih odposlancih pa tudi trgovsko, znanje in socialno ministristvo. Prvi referat o položaju industrije v državi je podal g. VI. Arko, podpredsednik Centrale industrijskih korporacij iz Zagreba. V svojem govoru je poudarjal, da se dela industrije krivica in da so neupravičene kritike, ki so bile na račun industrije izrečene ob priliki proračunske debate v Narodni skupščini. Napačno je, ako se v dobi sedanje krize upošteva predvsem kmetijstvo. Protniki industrije stalno govorijo o izredno povoljnih razmerah, v katerih se razvija naša industrija. Če pa pomislimo, da je v industriji in v rudarstvu pri nas zaposlenih le okrog 300.000 delavcev, torej približno toliko, kakor v kakem večjem industrijskem mestu v Evropi tedaj moramo spoznati, da smo v industrijskem razvoju še zelo zaostali. Če bi bile dejanske tako ugodne razmere za razvoj industrije v naši državi in za zasluge, kakor to trdijo protivniki industrije, tedaj bi tui kapital že davno v obilni meri prišel v našo državo. Če pa se smatra, da je naša industrija za razvoj narodnega blagostanja škodljiva, tedaj je to treba pravoceno povedati, da bodo podjetja lahko mirno likvidirala.

Za njim je govoril generalni tajnik Zveze industrijev v Ljubljani inž. Mil. Šuklja, ki je orisal položaj industrije v dravski barovini. Pri Trboveljski premogokopni družbi je število rudarjev reducirano od 10.000 na 7000 in bo pomladno potrebno odpušiti še 1500 rudarjev. Brezposojno je zaradi tega potrebna kontrola uvoza inozemskega premoga. Zlasti je opozarjal na krizo, ki jo prazavlja lesna industrija, od katere živijo široki ljudski sloji. Izvoz je padel v dobi zadnjih dveh let na polovico, vrha tega pa so nazadovale se cene, tako da preživlja ta industrijska panoga najhuje krizo. V dokaj sličnem položaju je železarska industrija. Največje podjetje te stroke na Jesenicah baš ustavlja obratovanje in na tisoče delavcev in njihovih svojcev bo brez kruha. Omejitve so na dnevnem redu. Staklarska industrija je popolnoma ustavila obratovanje. Tekstilna industrija je v krizi in trpi zlasti zaradi številnih insolvent. Industrijo ubijajo zlasti razne davštine in takse. Imamo trošarino na premog in električno strujo, občinske uvoznine na sirovine in 9 vrst davštin za ceste. Samoupravne davštine je treba temeljito reformirati. Železniške tarife pa primerno znižati. Potrebna je kontrola vsega uvoza, da se onemogoči nepotreben uvoz sirovin in polfabrikatov. Poleg tega se mora zvišati minimalna kvota za prisilne poravnave in znižati obrestna mera, k znaša sedaj 12 do 13 odst. nasproti 8 do 9 odst. pred dobrim letom.

Govorili so nato še tajnik sarajevske zbornice dr. Besarović, ki je razpravljal o težavah lesne industrije, nadalje g. Tasič iz Skopja, tajnik Saveza industrijev v Zagrebu dr. Bauer, tajnik Saveza lesnih industrijev g. Mautner, tajnik Saveza industrijev železa g. Popović, g. Gross iz Subotice, narodni poslanec g. Anton Krejči iz Ruš, dr. Bučetič iz Splita in častni predsednik Saveza rudarskih podjetij g. Adolf Minih.

Narodni poslanec g. Krejči je orisal delo Narodne skupščine in naglasil, da je novi parlament zelo agilen in aktiven ter si prizadeva, da bi s primernimi ukrepi kar najbolj omilil sedanjo gospodarsko krizo ter našel zlato srednjo pot med nasprotujočimi si interesi industrije in kmetijstva. Govornik je opozarjal na težaven položaj delavstva, ki je ostalo zaradi krize v industriji brez zasluga in kruha. Pozval je industrijce, naj delajo s svojim delavstvom roko v roki, saj naš delavec ne stavi nikakih pretiranih zahtev, niti ne zahteva povznanja mezd, nego hoče samo dela in zopet dela. Zato morajo imeti industriji srece za delavce in mu po svojih najboljših močeh pomagati.

Govorili so še predstavniki trgovinskega ministristva gg. Novak, Popović in Dragan Milković, nakar sta tajnika Centrale gospoda Čurčin in dr. Gregorič podala zahtevne referate o smernicah naše trgovske politike. Pred zaključkom zborovanja je bil izvoljen posebej nadrekačijski odbor, ki bo sestavljal resolucije, ki bodo izročene vsem merodajnim činiteljem ob enem s predlogi za olajšanje sedanje krize.

Za rešitev našega vinogradništva

Vinarska podružnica na Bizeljskem je priredila 6. t. m. sestanek vinogradnikov, na katerem se je razpravljalo o kritičnem položaju te važne kmetijske panoge in o ukrepih, ki jih je treba podvzeti za sanacijo sedanjega stanja. Na sestanku je bila sprejeta daljša spomenica, ki je bila preko Vinarskega društva v Mariboru predložena merodajnim mestom. Iz spomenice posnemamo naslednje podrobnosti.

Vinogradništvo je kmetijska panoga, ki preživlja v dravski banovini na tisoče prebivalcev-kmetov in bajtarjev-vinarjev, ki so naseljeni na gotovem sončnem, toda borem hrbovitom svetu. Vse do poslednje dobe je bil tem ljudem donos vinogradništva edini vir dohodkov, primeren za eksistenco. Prekomerno obdajevanje vina z najraznovrstnimi davščinami je v zvezi s padcem kupne moči širokih ljudskih plasti povzročilo katastrofalen padec cene vina, tako da danes ni mogoče niti za sramotno nizko ceno vnovičiti vinskoga prideika. Vinogradniki v bizeljskem, odnosno posavsko-sotelskem vinogorju se na-

hajajo v obupnem stanju. Izborni letnik 1931. ponujajo nekateri že po 1.50 do 2 Din za liter, če se jim sploh posreči za navedeno ceno dobiti kupca. Za vinske zaloge starejših letnikov pa se nihče ne zmeini. Žalostno stanje obupanega vinogradništva narekuje nujno pomoč za rešitev te važne gospodarske panoge. Nevzdržno je, da se na vino, ki je izrazito kmetijski proizvod, nalagajo vse možne in neznosne davštine, pri čemer nosi vso težo bremena producent, ki je zapisan neizbežni gospodarski propasti. Vino ne prenese več davčne obremenitve, ki presega zadnje čase že 200 odstotkov prodajne cene, to je cene, ki jo skupi danes producent, kmet-vinogradnik za vsakoletno trudopolno delo. Vinogradniki se pridružujemo že stavljenim predlogom na Narodno predstavništvo in na merodajne činitelje v naslednjem smislu:

1. Spirit, izdelek iz kmetijskih proizvodov, ki so za to sposobni, naj se porabi za mešanje z bencinom za motorni pogon. Za napravo žganih piščaj, lkerjev in podobno, naj se vnaprej izključno porablja jo le vinski destilati. Na ta način bi bile z vinskoga trga izločene znatna množina manjvrednih cenenih vin, kar bi v znatni meri ublažilo vinsko krizo. Mešanje spirita z bencinom je velikega pomena tudi v narodno gospodarskem oziru, ker bi se skretil uvoz benzina.

2. Trošarina z dokladani na vino naj se zniža in maksimira na skupno 1 Din pri litru, pobere pa se naj ta trošarina šele tedaj, ko se nastavi sod na pipo za nadrobno razprodajo.

3. Oblastva naj skrbijo za to, da je dobriček gostilničarja pri točenju v skladu s cenami in z dejanskimi razmerami na vinskem trgu. Nedopustno je, da točijo nekateri gostilničarji vino po pretirano visoki ceni, kar kvarno vpliva na konzum.

4. Nujno potrebno je tudi, da se obrestna mera zniža. Vinogradniška posestva so v splošnem z malimi izjemami prezadolžena in ne zmorejo več visokih obresti, ki morajo voditi do gospodarskih polomov.

182.000 brezposelnih v naši državi

Centralni sekretariat delavskih zbornic in Ujedinjeni delavski sindikati savez Jugoslavije sta merodajnim mestom predložila obširno spomenico glede brezposelnosti v naši državi. V tej spomenici je v uvodu opozarja, da v predlogu državnega proračuna za leto 1931-32 niso predvidena nikak sredstva za pomoč brezposelnim delavcem. Žel, v naši državi ne obstoja zaposlitvena statistika zaposlenosti in le delavske zbornice imajo delne podatke o zaposleno-

Varujte Vašo kožo
s tem da uporabljate
NIVEA-CREME
pred slabim in mrzlim vremenom, da ne poka in ne postane hrpava. Nadrinite Vašo kožo večer vrn preden, grste ne počitke temeljito z Nivea-Creme. Nenehno postanete s tem mladostno napete, koža pa močno in prožna. Vetr in slabo vreme ji ne morejo več škoditi. Nadrinite pa tudi podnevi, preden odidete na prosto, lice in roke s Nivea-Creme. Ta krema namreč ne zapusti nikak sijaj ter vam nudi on sveži in mladostni izgled, ki ga mi vsi tako radi imamo. Razlika nasproti luksuznim kremam.
Najvišji učinek ali cenejši.
Nivea-Creme: Din 5.00—22.00
Jugosi. P. Beiersdorf & Co. d. s. r. l. Maribor

sti in nezaposlenosti pri posameznih podjetjih. Na podlagi teh podatkov je bilo izračunano, da je v naši državi 182.000 brezposelnih delavcev, kar dokazuje, da je brezposelnost tudi pri nas važen in težaven socialni problem, ki globoko posega ne samo v kulturni razvoj naroda, temveč tangira tudi mir in varnost v državi.

Nato utemeljuje spomenica potrebo brezposelnega zavarovanja delavcev in predlaga, da bi poleg delodajalcev in delavcev prispevali v fond za brezposelnost podpore tudi država, banovine in zlasti občine. Težkoče z brezposelnosti in delavci naraščajo zadnje čase zlasti zaradi stalnega vračanja naših državljanov — izselencev iz prekomorskih dežel in raznih evropskih držav, ki so v inozemstvu izgubili kruh. Tu ne gre za male skupine delavcev, temveč za desetisoče izselencev, ki se vračajo. Zlasti težaven je položaj rudarskih delavcev. Zastarela pravila bratovskih skladnic določajo, da izgubi rudarski delavec, čigar zaposlenost se prekine za šest mesecev vse svoje prispevke v to blagajno. Ker se danes v največji meri odpuščajo starejši delavci, ki so dolgo vrsto let plačevali prispevke v bratovske skladnice, je treba te odredbe pravilnika spremeniti.

Nadalje pravi spomenica, da bi se pogosto lahko našel izhod iz krize, če bi se izvedla smotrna kontrola nad podjetji, in če bi se v vsakem konkretnem primeru proučili razlogi za ustavitve dela. So med drugim podjetja, ki so sicer povsem solidna, ki jim pa pomanjkanje obrtnega kapitala ali druge težkoče onemogočajo obratovanje. Za take primere nastaja potreba, da se ustanovi posebna gospodarsko-finančna institucija, ki bi povzela večje banke. Narodno banko in organizacije delodajalcev ter delave v cilju, da se preskrbi pomoč zdravim podjetjem, ki ne morejo obratovati zaradi gotovih umetno stvorjenih težkoč. Nadalje se spomenica obširno peča z naglim padanjem gradbene delavnosti in zahteva, da se izvede nujna akcija za gradnjo malih

Schichtov

RADION pere sam

hitrejša in belejša
in preprosto kakor A-B-C

- A. Raztopi Radion v mrzli vodi.
B. Kuhaj v raztopini perilo 20—30 minut.
C. Izpiraj perilo najprej v gorki, potem v mrzli vodi.

JR 4/32

in hitrejša

stanovanj, preko stavbnih zadrug delavcev, nameščencev, uradnikov in spoh malih ljudi. Tem zadrugam bi bilo treba preskrbeti kredite. Državne hipotekarne banke in jim zagurati pomoč banovin in občin.

Poleg tega narekuje današnja situacija, da se nujno preskrbijo sredstva za javna dela. V zvezi s tem razpravlja spomenica zlasti o gradnji železnice s tujim kapitalom. Pri tem je treba paziti, da obljubljeni kapital za financiranje gradnje dejansko pride iz inozemstva. Paziti pa je treba pri dajanju carinskih in drugih ugodnosti tujim podjetjem, ki izvršujejo velika javna dela. Takim podjetjem, ki itak za kapital računajo obresti, se ne smejo dajati posebne ugodnosti v obliki višjih enotnih cen za material, ki je potreben pri teh javnih delih. Vznajati moramo na tem, da se javna dela izvršijo z domačimi delavci in da se pri tem uporabljajo domači izdelki v vseh primerih, kjer je naša domača industrija za to sposobna. V primerih, kjer je po načrtu finančnega zakona predvideno dajanje carinskih in drugih olajšav, gre za javna dela, kjer bo potrebno okrog 4000 vagonov izde-

Borze

16. marca.
Na ljubljanski borzi so se danes vzoredno z dolarjem okrepile devize London, Pariz, Trst, Amsterdam in Berlin. Narodna banka je nadalje obdržala nespremenjen tečaj za devize Curih.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je vojna škoda nekoliko popustila; trgovala se je za kaso po 226 in 230, za mare po 230 in 228 in za april po 230. Tudi dolarski papirji so po zadnji znanješki okrepitvi nekoliko popustili. 7% Blairovo posojilo se je trgovalo po 49, 48, 50, 47, 48, 25 in 48,50; 7% Seligmanovo posojilo pa je bilo zaključeno po 50,50 in 51.

Deviz

Ljubljana, Amsterdam 2281,51 — 2296,87, Bern 1344,58 — 1350,38, Bruselj 78, — 79,35, Curih 1094,35 — 1099,85, London 205,01 — 206,61, New York 865 5638,61 to 5666,87, Pariz 222,80 — 223,92, Paraga 167,31 — 168,17, Trst 292,54 — 294,94.
Zagreb, Amsterdam 2285,51 — 2296,87, Berlin 1344,58 — 1350,38, Bruselj 78,58 do 79,35, London 205,01 — 206,61, Milan 206,54 — 205,94, New York 865 5638,61 do 5666,87, New York 865 5638,61 — 5666,87, Pariz 222,80 — 223,92, Paraga 167,31 — 168,17, Curih 1094,35 — 1099,85.

Curih, Beograd 9,02, Pariz 20,38, London 18,76, New York 517,12, Bruselj 72,15, Milan 36,75, Madrid 39,45, Amsterdam 209,20, Berlin 123,05, Stockholm 102,50, Oslo 101,75, København 103,25, Sofija 3,74, Praga 15,33, Varšava 57,90, Bukarešta 3,08.

Effekti

Zagreb, Državne vrednote: Vojna škoda 227 — 228, za mare 228 — 228, za april 224 do 227, 4% agrarne 50 — 31, 6% beghuske 40,50 — 41, 8% Blair 54 — 55, 7% Blair 43 do 48,50, 7% Drž. hipotek. banka 50,50 — 51.
Beograd, Vojna škoda 233, 231, 229, 228, 227, 226, 225, 224, 223 zakli, 7% investicijsko 69 — 64, 4% agrarne 82 zakli, 6% beghuske 42, 41,75, 41 zakli, 7% Blair 50,50, 50, 50,75, 50,25 zakli, Narodna banka 4000 za ključek, Priv. agrarna banka 250 zakli.

Dunaj, Bankverein 11, Eskomptgesellschaft 110, Staatseisenbahngesellschaft 16,32, Trbovle 33,05, Alpine — Montan 12,80, Sečerača 25,50.

Blagovna tržišča

LES

+ Ljubljanska borza (16. t. m.) Tendence za les slaba. Zaključen je bil 1 vagon smrekovih desk.

ZITO

+ Chicago, 16. marca. Začetni tečaj: Pšenica: za mare 53,50, za maj 58,375, za julij 59,875, za september 62; koruza: za maj 39, za julij 41,20, za september 42,75; oves: za maj 24,625; riž: za maj 47,50, za julij 49,50.

+ Winnipeg, 16. marca. Začetni tečaj: Pšenica: za maj 65,25, za julij 67, za oktober 68,625.

+ Novosadska blagovna borza (16. t. m.) Tendence mirna — Promet: 69 vagonov. Riž: baski 165 — 170. Oves: baski sremski, baski 125 — 130. Jermeni: baski in sremski 63-64 kg 125 — 130; baski in sremski, pomladni 67-68 kg 150 — 160. Koruza: baska sremaska, banskata 80 — 91; baska okol. Sombor 91 — 93; baska, sremaska za april — julij 92,50 — 95; sremaska, par. Sid 92 — 94. Moka: baska in banskata 302g, baska in banat 302g 360 do 380; 2. 320 do 360; 3. 305 — 315; 4. 255 do 265; 5. 190 — 200; 6. 192,50 — 127,50 — 120; baski, sremski in banskati 92,50 — 95. Rizol: baski, sremski, beli, brez vreče 180 do 185.

+ Rudimpečanska termnska borza (15. t. m.) Tendence slaba, za koruzo stalna: promet srednji. Pšenica: za maj 13,47 — 13,49; riž: za maj 16,42 — 16,44; koruza: za maj 14,68 — 14,70, za julij 15,10 — 15,14.

Najtežje kazni v Ameriki

Splošno velja mnenje, da uporabljajo v Ameriki kot zadnjo vseh kazni električni stol. To je napačno. Električni stol je v naši samo v 20 državah, v 18 državah najhujše zločince obesa, v eni jih ustrelijo, v osmih pa poznajo le dosmrtno ječo.

Kupujte kolke
protituberkulozne žige!

Iz življenja in sveta

Pleše bodo izginile

Slavni in nesrečni nemški filozof Weininger je trdil, da na svetu ni čistokrvnih mož in čistokrvnih žen. Vsak individuum, bodisi žena ali mož, je mešanica moških in ženskih lastnosti. Podobne teorije so postavljali že drugi filozofi in visoka znanost se jim je takrat smejala. Toda moderna znanost je potrdila vsaj deloma njih pravilnost.

Kar dela moškega moža in ženske ženske, so hormoni. Prof. Steinach je odkril, da sta dva hormona, moški in ženski, ki povzročata nasprotni lastnosti. V najnovejšem času pa so odkrili, da kroži skozi vsakem moškem poleg moškega tudi ženski hormon. Ženski hormon v moškem telesu ima velikanski pomen — namreč, da obvaruje moškega določenih bolezni.

So bolezni, ki napadajo skoraj izključno močnejši spol. Tako neka vrsta vnetja očne mrežnice, ki vodi neizogibno do oslepitve, in hemofilija, tista krvna bolezen, ki povzroča, da človek izkrvavi brez pomoči iz najmanjše rane.

Znanost je ugotovila, da nedostatek tem moškim ženskemu hormonu v krvi! Moškim z navedeno krvno boleznijo so n. pr. vbrizgali ta hormon in so ozdraveli! Može, ki so oslepli na tisti tipljivo moški očesni bolezni, so pa z vbrizgom ženskega hormona spet spregledali!

Prof. Fliess je ugotovil še nekaj zanimivega: namreč to, da moški z žensko primesjo ne dobe pleše. Pleše pospešuje tedaj moški hormon, ženski pa to ovira. Dunajski dermatolog dr. Pulay je na tej

podlagi začel zdraviti pojav pleše. Že po peti injekciji ženskega hormona se je izpadanje las ustavilo. Seveda se ne da to zdravljenje šematizirati temveč zavisi izbira in kombinacija hormonskih pripravkov od zlezne konstitucije vsakega posameznega pacienta.

Na isti način je prof. Steinach v najnovejšem času dokazal, da izločujejo ženske žleze poleg ženskega hormona krvni sok, ki učinkuje kakor moški hormon. Z umetnim pospeševanjem izločevanja tega hormona v ženskem telesu je lahko v živalskem eksperimentu celo spreminjal specifične spolne znake samice, z ekstraktom iz ženske spolne žleze je lahko kastratom celo vračal moškost. Normalno zavira ženski hormon v ženskem telesu delovanje moškega hormona, če pa postane prešibak, se lahko zgodi, da prične ženska dobivati moške znake: brado in podobno. Znanost sicer še ne pozna metode, po kateri bi iz ženskega telesa odstranila moški hormon in tako zatirala v koženini nastajanje moških znakov, pač pa uporablja dr. Pulay v takšnih primerih dodatne injekcije ženskega hormona, s čimer zavira učinke moškega hormona in vrača ženskemu ženski znake. Tako odstranjuje n. pr. ženskam nezaželjeno brado in slične moške »krasice«.

Zanimivo pa je, da učinkuje isto sredstvo, namreč ženski hormon, v raznih spolih čisto nasprotno. V prvem primeru pospešuje rast las, v drugem pa odstranjuje diake.

Nov damski rekord v prsnem plavanju

Liza Recke iz Magdeburga je postavila nov damski rekord v prsnem plavanju na daljavo 200 m

POBIJAMO KRIZO!

Obleke, površnike, trenchcoate, vetrne jopiče in vsa druga oblačila za gospode, ter blago zadnjih novosti oddajamo po globoko znižanih cenah.

Drago Schwab, Ljubljana

Plače na obroke

Kakor poročajo z Dunaja, je postalo avstrijski vladi nemogoče od 1. aprila dalje izplačevati plače vsakega l. v mesecu naenkrat. Zato se bo uvedla praksa, ki je že delj časa v rabi pri železničarjih, namreč izplačevanje na obroke. Da si ojašja položaj, je nadalje sklenila dunajska vlada skriti prejemke svojih v inozemstvu živčih upokojencev za 25 do 30 odstotkov. To je baje storila predvsem glede na devizni promet.

Največja morská globina

Departement ameriške mornarice objavlja službeno vest, da je podmornica »S 48« v zadnjem času v Karaškem morju ugotovila največjo morskó globino 24.000 čevljev ali skoro pet milj. Učenjak dr. F. A. Vening Meiness, ki je meril morskó globino, meni, da je v kraju, kjer je on našel, tudi oganjšče zadnjih potresov, čijih posledice so prizadele srednjeevropske države.

Najnovejša mesafiansa

Švedski princ Lenart se je v Londonu oženil z meščanko Karin Nisswandt in se je moral zaradi tega odpovedati praviciam knežjega naslova

Bat'a kot restavrater

V Zlinu, kjer ima Bat'a svoje velike tvornice za čevlje, igra vprašanje prehrane delavcev velikansko vlogo. Češki tvorničar je rešil ta problem z ustanovitvijo dveh kuhinj, ki razdelita vsak dan 15.000 obedov in večerj. V prvi kuhinji stoji devet, v drugi osem kotlov, ki jih kurijo s plinom in paro. Delo v obeh kuhinjah vodi en sam kuhar s šestimi pomočniki. Postrežba je tako urejena, da je v treh sekundah postreženo desetim gostom. V dvajsetih minutah nasiti kuhinja 7000 delavcev. Gosti jedo v dveh dvoranih pri šestnajstih pogrnjenih mizah. Delavci dobi v teh kuhinjah izdatno kosilo za 2 do 4 Kč, 80.000 kosov posodja umijejo po jedi posebni umivalni avtomati, katerim dovaja umazane skleda, krožnike in pribor tekoči trak.

Davek na kratke lase

Bolgarski finančni minister je odredil, da je odslej podvržena davku vsaka dama, ki si da kratko ostržile lase ali pa ki zahteva trajno ondulacijo. Davek se plača naravnost pri brivcu, ki ga vnovič obnem s svojim zaslužkom.

Sprevod Brianda pri Slavoloku zmage v Parizu

Te dni je kriminalna policija preiskala iz Amerike v Hamburg dospeli prekomornik »President Roosevelt« v domnevi, da je morda na njem skrit ugrabljen Lindberghov sinček. Namestu njega so našli 20 mesecev starega fantka danskega izseljenca Jürgensena. »Petit Parisien« poroča, da je dobil ameriški konzul v Kairu nalog, naj natančno preišče ladjo »Roma«, ki jo te dni pričakujejo v Alžiru, ker ni izključeno, da se otrok nahaja na tej ladji. Na naši sliki: zgoraj otrok Jürgensena, spodaj Lindberghov sinček

Evropske tekme v hockeyu na ledu

so se začele v Berlinu. Udeležujejo se jih moštva iz Nemčije, Francije, Anglije, Lotiške, Avstrije, Rumunije, Švedske, Češkoslovaške in Švice

Nastanek vžigalic

O vžigalicah vemo prav za prav zelo malo. Njih »zibelka« je daleč v brezmejnih ruskih močvarah. Tam rasejo trepetlike, iz katerih izdelujejo klinčke in tudi skatljice. Po železnici ali po morju pripeljejo debla na Švedsko, kjer jih žage v trenutku razrežejo v kose, dolge po 60 cm. Skorjo, večje itd. odstranijo z luščilnim strojem, nato razrežejo kose v 2,2 mm tenke trake, ki jih v svežnjih po 60 do 100 plasti razdelijo v klinčke po 5 cm dolžine. En sam nož izreže iz svežnja na en mah 700 do 1200 klinčkov.

Danes pazijo na to, da odstranijo vsak drobec lesa, vsako neravnost, ob kateri bi se utegnil človek pozneje raniti v prst. Tudi to se zgodi mašinalno, v velikem, vrtečem se bobnu, v katerem se klinčki obrusijo drug ob drugim in se fino izpolirajo.

Cim pridejo iz bobna, jih stresejo v drug stroj, ki jih uravnava v enakomerno plast, drugega poleg drugega, in sicer v posebnih zabojih. Z zabojem pridejo v nadaljnji stroj, kjer jih nevidna mehanična roka potisne v neštevilno majhnih luknjic, vsakega v posebno luknjico, in od tu v notranjost stroja, kjer se avtomatično parafinirajo, da pozneje bolje gorijo, in dobe svojo kapice.

V tovarni stoji potem še neštevilno strojev, ki izrezujejo skatljice, jih olepijo s papirjem in etiketami. Skatljice z notranjim delom in z gotovimi vžigalicami pridejo končno v zadnji stroj, ki pograbijo točno 60 do 65 žigic, odpre skatljico, jo napolni zapre in odda rokam, ki jo že čakajo. Stroj napolni na ta način vsako uro 6000 skatljic, ki jih nato zavijejo in oddajo v promet.

Drobne zanimivosti

Proti beračenju otrok

Mestni magistrat na Dunaju je prosil policijsko ravnanstvo za zaščito prebivalstva pred mladoletnimi berači, kojih število narašča od dne do dne. Ni dvoma, pravi dotično poročilo, da so starši, ki navajajo otroke k beračenju, in sicer na podlagi spekulacije, da otrok čisto dobi to kar prosí, dočim bi odraslega prosilca zavrnil. Iz tega socialnega zla pa se poraja novo in večje: otroci se razvijajo v poklicne berače, namestu da bi se učili delati postopajo in iz njih ne bo nič prida.

Žrtvi zdravniškega poklica

V nekem olomskem sanatoriju je umrl v nedeljo zdravnik dr. Trida. Vreča se je bil s stekleno čepinjo neke poskusne ceve v prst. V cevi je bil gnoj iz rane nekega bolnika. Dotik rane z gnojno tekočino je povzročil zastrupljenje, čigar posledica je bila končno smrt. Pri operaciji, ki jo je bil izvršil prof. Trida, mu je pomagal asistent dr. Pospisil. Njemu je gnoj brizgal v obraz. Nastopila je nevarna okužba in zadaj leži dr. Pospisil v bolnici, kjer se bori s smrtjo.

35.000 dolarjev v navadnem pismu

Policijsko ravnanstvo v Welsu je te dni odprlo neko navadno pismo, o katerem je domnevalo, da je v njem tuj denar. Presenečenje je bilo splošno, ko se je iz pisma vsulo za 35.000 dolarjev bankovcev in večji znesek angleških funtov. Policija je denar zaplenila in ga bo izročila avstrijski Narodni banki na Dunaju.

Jeklena oprsja za japonske politike

Neka tvornica v Tokiu je dobila naročilo za sto jeklenih oprsij, ki naj bi čuvala nosilce pred kroglastimi atentatorjev. Gre baje za to, da se preskrbe s to napravo vsi izpostavljeni japonski politiki, ki jih nasledujejo napadalci. Kakor znano, sta padla kot žrtvi atentatorjev »Zvezd smrti« že dva odlična japonska politika: Inouye, bivši finančni minister in veleindustrijec baron Dam. Vsi člani japonske vlade so dobili zadnje dni posebno orožje, s katerim v primeru napada lahko branijo ogroženo življenje.

Zletne sokolske znamke

Prško pošto ravnanstvo je pravkar izdalo prometno sokolske kongresne znamke povodom stoletnice rojstva M. Tyrse. Znamke so v naslednjih vrednostih: za 50 stotink (zeleno), 1 Kč, (rdečo), 2 Kč (plavo) in 3 Kč (rjavo). Na znamkah je Tyrseva slika, zraven pa letnica 1832—1932. Te znamke ostanejo v veljavi za domače in inozemski promet do 31. decembra t. l.

Stoletniki v Prusiji

Prusko državno ministrstvo je sklenilo čestitati vsakomu prebivalcu, ki izpolni sto to leto. Takšnih jubilarov je bilo od leta 1925 do danes 141. Zanimivo je tudi dejstvo, da prekorači 100 let dvakrat toliko žensk kakor moških.

Pripovedujejo...

da je živel Ivar Kreuger tako tiho in neopazno, da je bil še pred štirimi leti toliko kakor neznana prikazen v stockholmskem gledališču. V zadnjih letih pa se je to spremenilo. Ljudje so ga spoznali in Kreuger se je moral izmikati zvezdavam očem. Gledališče pa je zanj ostalo to, kar je bilo vedno: najljubša priložnost za odmor po napornem računskem delu. Zelo rad je tudi imel družbo očeta in matere. Samo ženitev mu ni nikoli prišla na misel. Njegova mati je bila zaradi tega velikih skrbeh in kadar ga je vprašala, kdaj se misli oženiti, ji je odvrnil, da itak ne bi imel časa za svojo ženo, zato si je rajši ne išče.

da se je Kreuger vozil po svetu z lastnimi letali, kar pa je bilo popolnoma izmišljeno. V resnici ni bilo stvari, ki bi bila Kreugerja manj zanimala kakor letalstvo. Nekoč je nanesla prilika, da je moral sesti v Berlinu na aeroplan. Na poletu proti Norrlandu je imelo letalo defekt. Kreuger in pilot sta padla v morje pri Kalmarsundu. Neki ribič, ki je bil slučajno s svojim čolnom v bližini, je rešil velikega bankirja in prepeljal njega in pilota v Oskarshalm. Kreuger je ribiča nagradil, pilota pa povabil k skupnemu kosilu in potem sedel na brzi vlak ter se odpeljal naprej kakor da se ni nič zgodilo.

da je nekoč neka dama vprašala Kreugerja: »Gospod inženjer, ali res mislite, da se z razumom lahko vse doseže?« Kreuger ji je hladno odvrnil: »Jaz imam vsaj takšno voljo.«

Vsak dan ena

Prvi potapljač: »Najprvo morava spravi na površje zaboj, na katerem je zapisan: Se mora hraniti v suhem prostoru!«

J. O. Curwood

Na meji sveta

»Da tukaj sem,« je zakričal Alan, »in moja puška meri naravnost na vaše srce. Kaj hočete?«

Nekaj trenutkov je bilo vse tiho, kakor da je njegov odgovor zaprl Rosslandu sapo. Nato je rekel: »Poslednjo priliko vam damo, Holt. Za Boga, ne bodite norec! Še vedno velja ponudba, ki sem vam jo danes sporočil. Če jo zavrnete, pojde zakon svojo pot.«

»Zakon!« je divje zarjovel Alan.

»Da, zakon. Zakon je z nami. Pravico imamo, da se spet poaštimo ugrabljene žene, ki jo nepustavno zadržujete v jetništvu. A zakon bomo uporabili le tedaj, če nas v to prisilite. Vi in stari Eskimo sta ubila tri naše ljudi, dva pa ranila. To pomeni večala, če vas ujamemo živega. A pripravljene smo, da vse odпустimo in pozabimo ako sprejmete ponudbo, ki sem vam jo danes sporočil. Kakšen je vaš odgovor?«

Alan je osupnil. Nobene besede ni bil zmožen, ko je spoznal s kakšno nezaslišano samozavestjo sta Graham in Rossland igrala svojo podlo igrjo. In ko ni odgovoril, je Rossland, meneč, da se bo Alan vendarle že dal pregovoriti, nadaljeval svoje piškavo dokazovanje.

Zgoraj, v temnem podstrešju, so se oglašali: okoli starega Sokwenna glasovi — šepet iz dežele duhov. Zgrbljen je ležal ob lini in smrtni mrz ga je že oblival s svojo groznicco. A ti glasovi so ga zdržali iz njegove dremotice. To niso bili tuji glasovi, ampak taki, ki jih je pred mnogimi leti dobro poznal. Klicali so ga, silili vanj, z mlačevalnimi klici so ga vabili na nezasišano dejanja. Slišal je dobro znane glasove, ki so ga v zboru klicali po imenu, slišal ječanje

ženski in otroški jok. Roke senčnih bitij so mu pomagale na noge; poslednjikrat se je vzravnil ob oknu in začul v hiši, ki je bila vsa v plamenih, bojni trušč. S poslednjim naporom je vzdignil svojo puško; slišoč za seboj hrabrilne vzklake svojcev, je vtaknil puško v strelnico in jo hrope nameril na nekaj, kar se je gibalo med njim in blestečo lučjo tega premednega solca — goreče hiše. In nato — počasi, z neskočno težavo — je sprožil in Sokwenna poslednja svinčenka je zletela v svoj cilj.

Alan je pogledal skozi okno, ko je počil strel. V prvem trenutku je Rossland negibno obstal na mestu; nato mu je drog omahnil v rokah in padel na tla, in za njim se je brez glasu zgrudil tudi Rossland. Skrivljen in brez življenja je obležal, temna lisa na tleh; to je bilo vse, kar je pravkar še nosilo Rosslandovo ime!

Strašna hitrica in lahkota, s katero je Rossland naposled dohitela usoda, je Alana kar poparila. V grozni tišini, ki je mahoma nastala, je popolnoma pozabil nevarnost, v kateri je bil, in kakor omamljen zastrmel v negibno postavo na tleh. Nato je pretrgal tišino vzkriz iz mnogih grl in spušil Alana iz njegove otmotice. Rossland so bili ubili pod mirovno zastavo; še Grahamovi ljudje so čutili nekakšno spoštovanje do tega znamenja. Alan se zdaj ni mogel več nadejati milosti, ampak le najstrašnejšega maščevanja. Umaknil se je od okna, tiho preklinjal Sokwenna, čeprav mu je bilo zdaj, ko je vedel, da stari mrtev, obenem nekoliko laže.

Se preden je zunaj kdo sprožil puško, je naglo splezal po lestvici na vrh in se v naslednjem trenutku sklonil nad Eskimovo zgručeno postavo.

»Dol pojdi!« je ukazal. »Poizkusiti morava, da uideva skozi kletni izhod.«

Njegova roka se je dotaknila Sokwennovega obraza. Oklevaje ga je otipal — nato je presegel z roko proti srcu starega bojvnika. Nič več ni utripalo. Sokwenna je bil mrtev. Splaval je bil k svojim

tovarišem v deželji duhov.

Grahamovi ljudje so spet začeli streljati. Salva za salvo je treskoma žvižgala v hišo, ko se je Alan vračal po stopnicah. Svinčenke so udarjale okoli in okoli njega. Naglo se je umaknil do kleti in slišal še, kako je priletela svinčenka skozi okno in prebila loputnico.

V kleti je v svoje začudenje našel Mary, ki se je bila vrnila in ga je spodaj pričakovala.

26

Presenečen po Maryini nepričakovani navzočnosti je Alan obstal pod loputnico in zastrmel v njen blede obraz, ne meneč se za strašno streljanje, ki so ga nasprotniki namerjali proti hiši. Brezmejen strah se ga je polastil, zakaj dragocene minute, ko se je boril, in čas, ki ga je bil pridobil s tem, da je poslušal Rosslanda — vse to je bilo zdaj izgubljeno.

Videč njegovo razočaranost in oklevanje, je skočila k njemu in ga potegnila k sebi.

»Saj vendar nisi mogel resno pričakovati, da bi odšla,« je tiho dejala. »Moje mesto je pri tebi, Alan! Ali bi ti bilo ljubše, če bi te bila strahopetno ubogala?«

Sam ni vedel, kaj bi ji odgovoril, tako očitajoče so ga gledale njene oči. Nekaj ga je stiskalo za grlo. Nazadnje ga je obšla mehko in rekel je:

»Sokwenna je mrtev in Rossland leži pred hišo — ustreljen pod posredovalsko zastavo. Mislim, da nama ostane le še malo minut.«

Pogledal je proti blede svetlobi, prihajajoči iz podzemeljskega hodnika, ki je vodil v sotesko. Prej je bil njegov namen, da bi sam ušel po tem hodniku — in zunaj nadaljeval svoj boj. Zdaj, ko je bila Mary pri njem, je bilo to nevarno, neizvedljivo!

»Kje sta Keok in Nawadlook?« je vprašal.

Sport

Visokoalpski smučarski tečaj na Peci

Uletova koč na Peci bo 18., 19. in 20. t. m. odprta in popolnoma oskrbovana, tako da bo izletnikom smučarskim poset Peci v treh dnevih mogoč.

V dneh od 24. do 28. t. m. se bo vršil na Peci visokoalpski smučarski tečaj Mariborskega smučarskega kluba pod vodstvom g. Vilka Forstneriča. 27. t. m. bo s Kordezeve glave, vrh Peci 2124 m do Uletove koč 1654 m tekma v krasnem smuku. Prijave je poslati vse na Mariborski smučarski klub v Mariboru za tečaj, kakor za tekmo. Razdelitev danih za tekmo bo dne 28. t. m. ob 15. v Mežici Prehrana v koči bo prvovrstna. Snežne razmere so na Peci jako zadovoljive. Snuka pa idealna. Prijatelji belega sporta prijavite se v tečaj in k tekmi. V Mežici bodo pri avtobusih na razpolago nosači in vodniki.

Smučarski klub Begunje razpisuje alpsko propagandno tekmo, in sicer v soboto 19. t. m. tekmo članov in JZSS včlanjenih klubov in društev v smuku na progi 5 km. Star tv Planinci, cilj pri koči Draga, višinska razlika 550 m. Prijave se sprejemajo do 10. v koči prijavljamo 10 Din. Pri prejme pokal drugi in tretji lepo darilo. — Popoldne ob 15 bo tekma članov in članic; člani do 30 let na 5 km dolgi progi v tekmu, od 30 do 50 let na 2 km in članice na 2 km. Prijavnina 5 Din. Prvi trije iz vsake kategorije prejmejo lepa darila. — V nedeljo 20. t. m. tekma nastajajo ne 3 km deca 6 do 8 let 1 km, 8 do 10 let 1 km, 10 do 14 let 2 km. Prvi trije prejmejo praktična darila.

Tekma v smuku Ilirije z Ljubelja po cesti do Sv. Ane se ne bo vršila, ker smatra JZSS to progo za nevarno za življenje. — Sestanek vseh kapetanov srednješkolskih slalom moštev v četrtek ob 19. v klubski sobi Ilirije v kavarni Evropi. — Smučarska sekcija ima danes ob 20 v kavarni Evropi odhodno sejo. — Lahkoalpska sekcija ima drevo ob 20 v kavarni Evropi sejo načelstva. Trening cross-country tekačev na igrišču danes ob pol 18. Vsi in točno!

Smučarski klub Ljubljana ima danes ob 19 v damski sobi kavarne Emona sestanek vseh tekmovalcev zaradi udeležbe na nedeljskih tekmah.

Evropsko prvenstvo v hokeju na ledu V ponedeljek so se pričele tekme v hokeju na ledu za prvenstvo Evrope. Tega tekmovalstva se udeležujejo Švica, Nemčija, Avstrija (po zbiranju prva skupina), Češka, slovaška Francija, Latvija (II. skupina), Švedska, Rumunija, Anglija (III. skupina). Prvi dan je Anglija zmagala nad Rumunijo z 1 : 0 (0 : 0, 1 : 0, 0 : 0). Švica in Nemčija ter Češka slovaška in Francija pa sta igrali z 1 : 1 (1 : 0, 0 : 1, 0 : 0). ozir. 1 : 1 (0 : 0, 0 : 1, 1 : 1) neodločeno. — V torek je Švedska porazila Anglijo s 4 : 1 (0 : 0, 3 : 1, 1 : 0).

Sportni list ta teden ni izšel, ker preteklo nedeljo ni bilo važnejših sportnih dogodkov. Prihodnja, velikončna številka bo izšla 22. t. m.

SK Svoboda (Vič) Drevo ob 19.30 strogo obvezen sestanek celokupnega članstva. Kdor od članov ima še kaj opreme, naj jo

prinese seboj na sestanek. Na sestanek so pozvani tudi vsi stari člani.

TSK Slovan, 18. t. m. ob 20. redna odhodna seja v lovski sobi gostilne »Sokol«. Sigurno vsil!

Vremenska poročila: Kofce (1500 m): Nebo jasno, mirno, temperatura ob 7, —2 C, ob 14, +35, snega 50 cm na podlagi, snež. Izgledi za nedeljo prav dobri! Pot na Vasovo od Sirotniške hojane. — Mrzli studenec: Cesta dobro izvožena. Jasno, 30 cm novega pršila. —15 C, a na soncu zelo toplo. Daljše ture: Rudno polje - Konjska - Draski vrh - Lipanski vrh - Debeli peč - Kranjska dolina. Krasna tura je Rudno polje - Praprotnica - Srednja vas. Izgledi za soboto in nedeljo idealni.

Vremenska poročila JZSS: Sv. Janez, Bohinj, temp. —19, jasno, 70 cm snega, pršič, smuka idealna. — Logatec: —12, jasno, 55 cm snega, pršič, smuka idealna. Kofce: ob 7, —2, ob 14, +35 C, jasno, 50 cm snega, smuka idealna. — Mrzli Studenec: —15, jasno, 30 cm snega, pršič, smuka idealna.

Sokol

Opereta na jesenskem Sokolskem odr. V nestrpnem pričakovanju je opereta »Ptičarje po večmesečnem studiju toliko dozorela, da bodo naši poštovovalni pevci in igralci pokazali uspehe, kateri vzpričo intenzivnega študija in rednega posejanja skušenj prav gotovo ne bodo izostali. Presenečenje za naše društvo kakor tudi za našo publiko, ki glasbo izredno ceni, bo močno zaseden orkester, ki ga tvorijo mnogi najboljši zasebni in društveni godbeniki ter godbeniki našega sokolskega društva. Dirigirajo g. Klemenčič, zbor vodi pevovodja brat Sredenski, režija in scenarija pa je v rokah brata Čebulja. Solisti, zbor in orkester stejejo preko 100 sodelujočih, kar daje predviti značaj gledaliških predstav največjega stila, ki jih zmoro diletantski oder. Opereta »Ptičarje je klasičnega značaja, v njej prevladuje zdrav humor z zelo duhovitim zapletom. Glasba je izredno melodiozna. Celotna prireditev obeta največji užitek in glasbenim in igralskim pogledu. Premijera bo dne 18. t. m. na predvečer Jožefovega, repriža bo na Jožefovo popoldne in v nedeljo dne 20. t. m. zvečer. Ljubitelji lepe glasbe in igre bodo prišli v polni meri na svoj račun. Pričakuje se udeležba tudi z dežele, osebno ob članstva bratskih sokolskih društev, da s svojim številnim obiskom izkaže marljivim pevcem, igralcem in godbenikom priznanje za njih nesebičen trud.

Sokolski Glasnik prinaša uvodnik I. podstarešine saveza br. Gangla »Vzgojna sila sokolske ideje. Tyršev narodni program, članek »Treznost v sokolske vrstec, ki izraža željo, da bi Sokolstvo čim bolj podpiralo treznostno gibanje med narodom. O vsesokolskem zletu je polno informacij, gardni podpolkovnik br. Pavlovič pa razpravlja v članku »Graditev sokolskih domov po vaseh o potrebah sokolskih čet. Pestra je slovaška in domača sokolska rubrika, v kroniki se spominja tudi smrti velikega francoskega državnika Brianda.

Skupščina Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije bo v Beogradu, 8. aprila bo zasedal zbor župnih načelnikov ob 9. v dvo-

rani saveza istočasno v eni izmed zborovalnic beograjskih sokolskih društev na zbor župnih prosvetarjev. Ob 16. bo seja plenuma savezne uprave, ki se je bodo udeležili zaradi izredne važnosti tudi vsi župni staroste in načelniki v dvorani saveza nabavljajnih zadrug. Istotam bo naslednji dan ob 9. pričetek savezne skupščine z zaupnim sestankom vseh župnih delegatov in savezne uprave, ob 14. pa bo zasedal kandidacijski odbor za sestavo liste nove uprave. Skupščina sama bo imela manifestacijski značaj ter se bo vršila v dvorani Zveze nabavljajnih zadrug v nedeljo 10. aprila po predpisnem dnevnem redu. Med drugim se bo razpravljalo o bodočih saveznih zletih in eventualno tudi že o bodočem II. vsesokolskem zletu v Beogradu. Zborovanja v Beogradu bodo pokazala lepo sliko sokolskega dela. Udeležilo se jih bo preko 300 delegatov, ki bodo skupno zastopali okrog 145.000 članstva.

Izpopolnitev saveznega prosvetnega odbora. Na zadnji seji izvršnega odbora je bil na predlog prosvetarja br. dr. Belajčiča izpopolnjen savezni prosvetni odbor z br. dr. Maksom Kovarčičem iz Maribora, br. Josom Zidaričem iz Ljubljane in Slavkom Rogulčičem iz Novega Sada. Za šefa sokolske tiskovne agencije je bil imenovan tajnik saveza br. Ante Brozović, za redaktorja saveznih tiskovnih razglasov pa br. dr. Milorad Dragič, ki bosta organizirala sokolsko tiskovno službo za javnost.

Uspešno delovanje čete v Zalogu. Četa je imela zbor v januarju ob zelo lepi udeležbi 70 članov. Izvolili so si za starostar br. Schlaga. Konec januarja so priredili igro »Trije ptičarji. 6. februarja Tyršev proslavo ob sodelovanju sokolskega zbora v dvorani br. Požarja. Zbor je vodil br. Cerut, pozdravni govor pa je imel starosta, O. Tyršu je govoril br. Maselj, ki je vsestransko opisal zaslužno delo ustanovitelja Sokolstva, nakar je sledil teledavni nastop in zaključna slika ter trojevanjska »Zakladi« v režiji s. Draškove. Vse je prav lepo uspelo. Telovadi se redno v šoli, veselo pa se že na lopo urejeno letno telovadišče. Vezbajo vsi oddelki, tako da se bodo poleti že lahko izkazali. Kljub oviram koraka četa krepko napreje!

Iz življenja na deželi

VELIKA PIREŠICA. Sokol priredi v nedeljo 20. t. m. ob 15. v šoli svečano akademijo v proslavo 100 letnice Tyrševe rojstva. Udeležba obvezna za vse društvene pripadnike. Vljudno vabljeno sokolstvu naklonjeno občinstvo.

Iz Ptujja

j— Koncert Prškega kvarteta (Zika). Zikovi so imeli pred 10 leti svoj prvi koncert v Ptujju. Letos se vračajo k nam po mnogih turnejah po vseh deželah Evrope, ki so jim zagotovile svetovni sloves. Kritika jih priznava za vredne naslednike slavnega Češkega kvarteta. V petek 18. t. m. bodo igrali v dvorani Glasbene Matic. Polna dvorana naj dokaže, da smo jih iz prejšnjih koncertov ohranili v najboljšem spominu. V Schubertovem kvintetu sodeluje naš vrli čelist C. Sedlbauer. V nedeljo bodo Zikovi igrali v minoritski cerkvi.

»Aristide Briand — in nikdar več!« Never more! Ali slišite pesem Poejevega vrana?

G. Tardieu se vzpne na govorniški oder.

G. Tardieu je našel marsikatero besedo, ki je bila na višini njegove grenke naloge in vredna pokojničkovega spomina.

»Bil je socialist in borec. A kakor hitro je prišel v poslansko zbornico, si je določil nalogo. Posvetil se je najtežjemu miru, miru duhov in vesti, ki ga je proglasil za najpomembnejšega, češ: kadar bo ta sklenjen, ne bo več veljavnega razloga za bratormore boje...«

Po vojni je zahteval mednarodno pomirjenje, da bi mogel vsak narod živeti v svojih mejah... Med tuki in nasprotnimi toki domačega in mednarodnega javnega mnenja je hodil od upanja do razočaranja, od obupa do okrepčjenja, od okrepčjenja do dejanja, ne da bi odtrgal pogled od cilja... To, gospoda, je bila tragična drama — drama, ki ni samo drama posameznika, ampak pokolenja: tistega pokolenja, ki je doživelo predvojni čas, vojno in čas po vojni in zaradi tega do današnjega dne ni moglo najti ne ravnoteže, ne prilagoditve...«

»Šestdeset milijonov mož mobiliziranih; deset milijonov ubitih; trideset milijonov ranjenih; sto deset milijard uničenih, ne vstavi izgube devetdeset milijard delovnih dni; stare hiferarije strte; trideset velikih in majhnih prestolov porušeni; tri sto milijonov ljudi izročni grenkobi poraza ali preizkušnjam svobode; zemljevid Evrope popolnoma izpremenjen; člo-

j— Občni zbor Zadrugne elektrarne bo 19. t. m. ob 10. dopoldne v posvetovalnici magistrata.

i— Kmetijska Matica. Letošnje člane Kmetijske Matic opozarjamo, da so knjige že dospale. Za ceno 20 Din prejme vsak naročnik 4 knjige. Kdor ne bo te dni dvignil knjig osebno pri litjskem poverjeniku g. učitelju Župančiču, mu jih bo dostavil raznašalec na dom. Razen že prijavljenih članov se sprejemajo tudi še novi.

j— Regulacija Drave. Za danes 17. t. m. ob 11. dopoldne je razpisana licitacija za dobavo lomljenega kamna v svrhu regulacijskih del na Dravi v občini Stojnci. Licitacija bo v pisarni srestkega cestnega odbora.

j— Čiganska nedelja na deželi. Pred dnevi je bila orožniška patrulja na službenem obhodu skozi vas Sv. Lovrenca na Dravskem polju. Pri tem je izsledila ciganko Barnajevc Anjo, pristojno v Orkovec, ki je v spremstvu svoje vnukinje beračila in se pred orožniki skrila v neko hišo. Orožniki so našli pri ciganki okoli 20 kg težko bisago, pri njeni vnukinji pa okoli 10 kg težko, obe napolnjeni z raznimi živilji, ki sta jih nabirali. Čiganka je beračica, ki prav rada nadleguje ljudi.

j— Arretiran je bil zaradi vlačugarstva neki Fričar Marko, pakovski pomočnik iz Hričice. Na policiji so dognali, da Fričarja zasleduje ekspozitura somborskega okrožnega sodišča v Čakovcu zaradi zločinov posilstva. Fričar bo po odgoneskem potu odgnan v pristojno občino, ki ga bo izročila sodišču.

j— Žrtve pijanca. Sokl Jožef, posestnik v Slomi, ki je notoričen pijanec, je 11. t. m. pograbil bukovno poleno ter udaril po ženi tako, da je dobila več poškodb po telesu, najbolj pa na glavi, in je domala izkrcavala. Rešil jo je sosed, ki je prihitel na obupno vpitje na pomoč, zapregel konja in nesrečnico prepeljal v ptujsko javno bolnico.

Iz Trbovelj

t— II konsolidaciji sporta. Vsi klubi v področju MO Trbovlje so sklenili, da hočejo storiti vse, da izkoreninijo vsako surovost pri nogometnih tekmah, bodi že, da to zagreje igralci ali publika. Igralci bodo disciplinirani, od publike pa odstranjen z igrišča vsak, ki bi žalil igralce in se drugače obnašal surovo nasproti njim ali pa sogledalcem. Ta sklep se bo izvalil energično in dosledno proti vsakomur brez izjeme. Sportu naklonjeno občinstvo pozdravlja ta sklep klubov najsimpatičnejše, saj bo to mnogo doprineslo k povzdigu pravega sportnega življenja v Trbovljah.

t— Prvenstvene tekme. V soboto in nedeljo se odigrajo prvenstvene tekme na igrišču SK Trbovlje med SK Retje in SK Doberna ter SK Doberna in SK Erastnik s predtekmoma. V soboto igra predtekmi rezervi SK Retje : SK Doberna, v nedeljo pa stopita v predtekmi stara rivala SK Trbovlje : SK Amater, ki se letos orvč pomerita.

Iz Hrastnika

h— Kulturne prireditve. Kino Narodni dom ne predvaja v soboto in nedeljo nobenega filma, ker nima takih, ki bi odgovarjali novemu zakonu o filmih. V nedeljo ob 16. pa se bo vzprizlo zelo zabavna burka »Ministrice«. Zikovi so nas

veška občutljivost povsod prežeta s čuvstvom krhkobe in nestalnosti — to je bila vojna, in naša naloga je, da ozdravimo svet vsega tega. Sredi te drame vidim Brianda...«

»Naj bo današnje človeštvo še tako potlačeno, vendar stoji pred neogibno izboro: ali zbrati vse potrebne pogoje za trajen in zanesljiv mir, ali pa se sprijazniti s tem, da teh pogojev ne more izpolniti in da bo nekega dne spet doživelo upoštevanje vojne. Francija se zaveda, da je v teh trinaštih letih storila za ureditve prve možnosti vse, kar je mogla. Aristidu Briandu je dolžna priznanja, da je bil tolmač njene enodušne volje...«

Obnoven k zastopnikom DN in tujim predstavnikom: »...Naj bi, gospoda, narodi, ki jih predstavljate, vpriči te krste spoznali, za kaj gre poslej: za to, da vsi skupaj pripravimo mir v stvari s tem, da ga najprej uresničimo v duhovih in srcih!«

Čete defilirajo. Meči se dvigajo pred katefalkom v pozdrav, vrste obračajo glave. Vojaška posadka Pariza izkazuje poslednjo čast možu, ki mu je bil edini namen življenje: mir na zemlji. Pesek škriplje pod umerjenimi koraki. V veličastnem okviru nabrežij, mostu in trga de la Concorde, kamor se je natrlo na tisoče in tisoče ljudstva mimo gorečih s črno obstritih kandelabrov, se jame pomikati dolgi izprevid proti malemu Passyjskemu pokopališču.

Med dvojno trumo ljudi vseh stanov, žensk, mater, otrok, delavcev in jopičih

zopet obiskali po treh letih, ko so se pretečno soboto na potu iz Prage ustavili ter priredili na svoj letošnji turnej po Jugoslaviji v Hrastniku svoj prvi koncert, na kar smo lahko ponosni. Honorar za prireditve so zbrali premožnejši prebivalci že pred koncertom, tako da je bil obisk brezplačno omogočen tudi delavcem, ki so se zbrali v precejšnjem številu ter tako dokazali svoje veliko zanimanje za umetnost.

h— Občni zbor hrastniške zadrugne elektrarne se je vršil nedavno v Roševi gostilni. Zadruga stopa v 10. leto svojega delovanja in so njeni člani na občnem zboru izrekli vsem funkcionarjem pod vodstvom načelnika g. Dolinskega zahvalo in priznanje za požrtvovalno delo ob obstoju zadrug. Že lani je zadruga poravnala vse dolgove, deleže pa bo začela izplačevati zadrugarjem tekmo letošnjega leta po pravilnem ključu. Vršijo se pogajanja z direktorjo državnih železnic glede instalacije električne razsvetljave na kolodvoru, o kateri se je že ponovno razpravljalo v javnosti. Pogoj so za obe strani ugodni in tako upamo, da bo še letos dobila naša postaja električno razsvetljavo in da bodo tako odstranjene razne nerodnosti, ki so se dogajale zaradi slabe razsvetljave tako močno frekventirane postaje. Občni zbor je sklenil nadalje nabavo novega transformatorja za ojačanje razsvetljave v Zgornjem Hrastniku. Pri volitvah sta bila ponovno izvoljena dosedanja odbora, ki sta si pridobila velike zasluge za to vелеvažno ustanovo.

Radio

Izvelec iz programov

Četrtek, 17. marca.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 17.15: Nova zgodba izpod Gorjancev. — 18.35: Prenos Wagnerjeve opere »Siegfried« z Dunaja.

Petek, 18. marca.

LJUBLJANA 11.30: Soiska ura: O sadjarstvu. — 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 17.30: Salonski kvintet. — 18.30: Gospodinska ura. — 19: Francoščina. — 19.30: Narodni zemlje. — 19.45: Sokolsko predavanje. — 20.30: Prenos iz Varšave.

BEograd 12.05: Radio orkester. — 17: Popolnanski koncert. — 20.15: Simfonični koncert iz Varšave. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Laska gošta. — 20.30: Prenos iz Varšave. — 22.40: Plesna glasba. — PRAGA 17: Komorna glasba. — 20.25: Moravski spevi. — 21: Prenos orkestralnega koncerta. — 22.20: Plošče. — BRNO 20.25: Program iz Prage. — VARŠAVA 17.35: Orkestralni in pevski koncert. — 19: Fanfare. — 20.15: Simfonični koncert. — DUNAJ 11.30: Godalni kvartet. — 12.40: Plošče. — 17: Stari mojstri glasbe. — 19.25: Pevski koncert. — 20.15: Prenos iz Berlina. — 21.15: R. Straussova »Nemška moteta«. — 21.45: Orkestralni koncert. — 22.30: Madžarske pesmi in plesi. — BERLIN 20.15: Goethejeva ura. — 21.30: Berlinska gledališka, kabareti in varietej. — Plesna glasba. — KÖNIGSBERG 16.45: Popolnanski koncert. — 18.25: Zborovsko petje. — 20.15: Prenos iz Berlina.

»Aristide Briand in nikdar več!«

Pariz, 13. marca.

V soboto, ob 8. zjutraj. Zadnjikrat so odprli občinstvu Salon d'Horloge v vnanjem ministertvu.

Ljudje in venci. Venci in ljudje. Brez konca, brez kraja. Od ponedeljka se je poklonilo mrtvim 135.000 oseb.

Bili so trenutki, ko je ostalo le malo-katero oko suho. A pripovedovati je take reči težko. Morda so navzočnim kakor s krepilji zagrabile v dušo — in ko jih beše, se ti zde tako vsakdanje, tako samoumevne.

Na primer: invalid. Slep je, sin ga vodi. Oči je pustil tam nekje ob Sommi... ob Marni... pri Verdunu... In stoji mož brez oči pred katefalkom... in gleda... in misli...

Kaj misli?... Njegove ustnice se gibljejo, mrmrajo. Košček tega, kar misli, se utrga in plane na dan:

»Vanj smo zaupali.« pravi slepi mož. »Dokler je bil živ...«

Še bi rad nekaj rekel, pa ne more, glas mu zakrigne v grlu. Z roko mahne in gre. A njegove izstreljene oči vidijo Aristida Brianda vso pot ga bodo videle, in še nekateri dan in nekatero noč.

Mnogo bolje o toliko bolj ga vidijo te slepe oči od tistih bistrih in živih, ki te dni prečestvajo zmote velikega idealista.

Ljudje imajo vse polno majhnih skrbi. Ljudje ne vedo, kolikanj je že vse eno.

In ugibljejo, ali je čisto prav, da bo imel Aristide Briand cerkveni pogreb?

Sorodniki sporočajo časopisu, da ni določil v oporoki ničesar drugega kakor to, da naj ga pokopljejo v Cocherelu... Kardinal-nadškof pa s svoje strani izjavlja, da je »določil svoje stališče glede na pogreb g. Brianda v popolni svobodi in da ne odgovarja za to nikomur drugemu kakor papežur. Dolžnost mu veli pripomniti, da bi se morali vsi ljudje dobre volje skloniti pred veličanstvom smrti.

Na žalost so »ljudje dobre volje« povsod enaki. In veličanstvo smrti lahko fabriciramo z današnjimi sredstvi tako na debelo, da se mu nihče več ne klanja...

Ob 11. so zaprli občinstvu dostop v palačo na Quai d'Orsayu. Mnogiča se zbira okoli tribuna na nabrežju in daleč, daleč na

